

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEC**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis se ne vračajo: neizkirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 56, upravnikišta 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Očistimo Slovenijo madeža!

Režim nasilja in korupcije je hotel voditi volitve. Vedel je, zakaj jih mora on voditi. Če bi jih vodila Davidovičeva vlada, bi bile volitve svobodne in stranke korupcionistov bi izšle iz volitev porazene, uničene. Potem bi bil pa tudi konec spletka, proti katerim se je morala Davidovičeva vlada ves čas boriti. In režim nasilja in korupcije je dobil vodstvo volitve, ne parlamentarnim potom, ne po ljudski volji, marveč z gaženjem parlamentarizma in absolutističnimi sredstvi. Volitve bo vodil, to pa še ni vse! Pri volitvah bo odločevala ljudska volja. To bo treba torej preparirati. P.-P. režim pa nima ničesar pozitivnega, s čimer bi mogel ljudsko voljo pridobiti zase. Zato ima samo dvoje poti na razpolago, po katerih misli ljudsko voljo omehčati: Terorizirati ljudsko voljo in uničiti, kar je Davidovičeva vlada v svoji kratki dobi mogla ustvariti, da ne bi ljudstvo občutilo njenega blagodejnega vpliva. Leta in leta so korupcionisti vladali, pa draginja je rastla. Davidovičeva vlada je stabilizirala dinar. Resno se je lotila vprašanja, kako pomagati pasivnim pokrajinam glede prehrane. Po zaslugu Jugoslov. kluba, predvsem pa prometnega ministra Ant. Sušnika se je to vprašanje za Slovenijo najnaravnije in idealno zasnovalo. Kruh in moka bi se bila pocenila in že prvi dnevi te akcije so pokazali lep uspeh. To pa je bilo Žerjavovem napoti in prvo herostratsko delo dr. Žerjava je bilo, da je ta velesocialni načrt uničil. Na njegovo zahtevo je novi prometni minister 40% popust za prevoz žita in moke v Slovenijo ukinil. S tem je samostojna demokratska stranka vuovič dokazala, da sovraži Slovenijo, da sovraži slovensko ljudstvo, da je antisocialna in domozga pokvarjena.

To protisocialno, grdo postopanje bi pa hkrati rada pokrila in zato je njen časopisje na najpodlejši način začelo napadati Zadružno zvezo, kakor da bi bila takoj nepoštenega naredila pri akciji za prehrano pasivne Slovenije. Ta ostudna gonja naj bi bila plaš za protisocialno Žerjavovo akcijo. Misili so, da bodo mogli velepotezno socialno delo ministra A. Sušnika za široke siromašne ljudske sloje izrabiti celo v svojo korist v nadi, da ljudje ne bodo razumeli, za kaj da gre, po znanim nihovem načelu: »Le dajamo jih, nekaj bo že ostalo.« Saj se je še nedavno izrazil eden izmed kolovodij Žerjavčine, da smatrajo že za uspeh, če jim verjame 25% čitateljev.

Toda v času draginje, ki je zastopniki nasilja in korupcije vsa leta niso znali lajsati, ker so mislili le na svoj dobiček, znajo ljudje dobro razločevati, kaj podražuje, kaj poceni, kaj jim je v prid in kaj so le prazne besede. Ljudstvo predobro pozna lopovske in zaplotne metode ljudskih izkoriščevalcev in je že davno odralo takim oblikam volivnega boja, s katerimi misli Žerjavčina še v zadnjem trenutku rešiti svojo potapljalico se borko. »Jutri« očitki glede prehranjevalne akcije so se naravno spremenili v ostro obtožnico Jutrovec samih. Razkrinkani so pravi nameni Žerjavčevega protiljudskega početja, razgaljena je vsa politična nemoralna »Jutra«. Sram seveda teh ljudi ni nič, ker so izgubili vsak moralni čut.

Za strašno neumnega smatrajo slovenski narod, če so mislili, da bodo iz velesocialne akcije kovali celo politični kapital zase. Ljudstvo pa jih predobro pozna, da bi moglo nasesti še katerikoli od njih nastavljeni limanici. Ljudstvo jih je že davno in pravilno ocenilo in ve, da ponemijo samo velik madež Slovenije, ki Slovenijo izdaja, slovenski narod denuncira, ruši njegov ugled in hujška zoper njega. Ukinjenje popusta pri prevozu prehrane za Slovenijo je nov dokaz za ljudsko sodbo o Žerjavčini. Ta njena nesramnost je živa slika nezdravih razmer v naši državi in Sloveniji še posebej. Kje drugod na svetu si morete misliti, da bi se našla politična skupina, ki bi najplemenitejšo socialno akcijo izmaličila zato, da bi jo ugnobila, kakor sta storila »Jutro« in »Slovenski narod«. To pa tudi vse ljudstvo

brez razlike strank vzpodbuja, da žerjavčino, ta tvor na našem narodnem telesu izguge in iz javnega življenja iztrebi. Na sramoto slovenskega naroda so se v njegovi sredi pojavili protiljudski izrodki, ki ga bodo sramotili, dokler bo narod sam to dopustil, dokler jih ne bo izločil iz javnega življenja sploh.

Vse mogoče si bodo še izrodki slovenskega naroda izmišljevali, ker se zavedajo,

da bi se mogli le še z varanjem naše javnosti rešiti popolnega poloma pri volitvah, ki jih čaka. Izdalalstvo slovenskega naroda, ta madež na telesu slovenskega naroda, mora izginuti, se mora izločiti iz slovenskega političnega življenja! To bodi volivno geslo vseh poštenih Slovencev, ki se ne prodajajo. In hvala Bogu, teh je še ogromna večina, ker slovenski narod je v svoji celoti še zdrav in kremenit.

Proti lastnemu narodu.

POSREDOVANJE MINISTRA DR. ŽERJAVA PROTI SLOVENSKI UNIVERZI. — POSREDOVANJE MINISTRA DR. ŽERJAVA PROTI STRADAJČEMU LJUDSTVU. — PREDLOG MINISTRA DR. ŽERJAVA ZA PREMESTITEV 300 SLOVENSKIH OROŽNIKOV V MACEDONIJO IN ČRNOGORO.

Belgrad, 12. nov. (Izv.) Slovenski narod je bil dosedaj lahko ponosen na svojo politično preteklost in na borbo za svoj materin jezik in pravice. S ponosom lahko pokaže na celo vrsto herojev, ki so kljub najstrašnejšemu pritisku avstrijskih in mažarskih mogotov zvesto stali na strani dobrem ljudstvu in pripomogli, da je slovenski narod ohranil svojo individualnost in se razvil do zavidne višine v kulturnem in gospodarskem oziru. Izdalalcev vsaj v večjem številu ni bilo v vrstah njegovih voditeljev. Kar se ni zgodilo v dobi Metternichovi, to se je zgodilo na žalost, v srednjem državi. Dr. Žerjav s peščico podkupljenih ljudi danes deluje na korist požrešne častihlepnosti v propast slovenskega naroda. Dasiravno zanika obstoj slovenskega naroda, je on v režimu narodne sramote predstavitev Slovencev. Na drugi strani pa dokazujejo vsi njegovi koraki, da gre v glavnem za tem, da zapravi politično moč slovenskega naroda. Naše je vrgel na milost in nemilost v žrelo veliko-srbskega hegemonizma. Da navedemo par dokazov.

Kot prosvetni minister je dr. Korošec sestavil proračun za slovensko univerzo. Ta proračun se je popolnoma kril z zahtevami profesorskega zborna. Bil je tudi sprejet od vlade narodnega sporazuma in tako je bilo slovenski univerzi omogočeno, da živi dostenjno življenje in da se svobodno razvija na oni višini, ki ji gre po znanstvenikih, ki na njej delujejo. Prvi dan svojega ministrovanja je Žerjav intervernil pri Pribičeviču. Uspeh te sramotne intervencije ni izostal. Pribičevič je zahteval že izdelani proračun in ga predeluje po navodilih — Žerjava, Ribnikarja, Gangla in drugih krvnikov in sovražnikov vsega, kar je slovenskega posebno naše najvišje kulturne institucije. Maščevanje za tak greh na našem narodnem telesu ne more in ne bo izostalo.

Vlada narodnega sporazuma je na predlog našega vrlega ministra Sušnika sklenila, da se mora pomagati ljudstvu v vseh krajih, kjer prebivalstvo ne pridevilo dovolj hrane. Da bi to bedno prebivalstvo ne bilo preveč izpostavljeno demokraskim oderuhom, je Sušnik izdelal predlog, s katerim se raznim institucijam, ki stoje pod kontrolo ljudstva samega, dovoli znižan prevoz hrane. Predvsem so prisile v poštov sledete pokrajine: Slovenija,

Črnogora, Dalmacija, Lika in nekatera okrožja v Srbiji. Kako je slovenskemu ljudstvu s tem pomagano, ni treba posebej opisovati. Tisoč in tisoč rodbin je bilo zasigurano, da ne bodo v hudi zimi glavovale in da se jim ne bo treba zadolževati pri demokratiskih oderuhih. Za Slovenijo je vlada določila vse tri centralne zadržne organizacije v Sloveniji, za druge pokrajine pa tata obstoječe zadržne organizacije, da organizirajo prehrano ljudstva. Dr. Žerjav je nastopil tudi proti temu in o uspehlih poroča v današnji številki organa slovenskih in hrvatskih izdalalcev v Rečic, da je režim te narodne sramote to človekoljubno odredbo že razveljavil. Dr. Žerjav hoče z laktoto prisiliti dobro slovensko ljudstvo, da poklekne pod krvniku in mu poljubi krvavo roko.

Poznamo ponos našega ljudstva in vemo, da se takim peklenškim naklepom ne bo uklonilo.

V svesti si, da mu vse take operacije ne bodo pomagale se je dr. Žerjav zatekel k direktnemu in očividnemu nasilju. Na njegov predlog je režim narodne sramote sklenil, da se takoj premesti 300 slovenskih orožnikov v Makedonijo in Črno goro, v Slovenijo pa se pošljejo izprobirani orožniki teh pokrajin. Namen je očiven. Prepričani smo, da ne bo uspel. Obsoditi se mora z ogorčenjem tak surov atentat. Nad 300 orožnikov in rodbin mora na ljubo nekaterih kriminalnih tipov vzeti slovo od rodne grude in se v kruti zimi seliti v Makedonijo, da se od tam nikdar več ne vrnejo; kajti kdor pozna razmere v teh pokrajinah, ve dobro kaj se pravi v najhujši zimi seliti matere, mladino in nežne dojenčke v nekultivirane kraje, kjer ne bodo imeli svoje strehe. Tako postopanje je zločinsko. Izvršeno še ni, ker pričakujemo Žerjavovega prihoda iz Ljubljane, kadar prime ne spisek onih, ki naj padejo kot žrtve narodnih izdalalcev. To je začetek sadističnih in histeriških napadov, pričakovati je nadaljnih. Da se to predpostopek uničevanje in iztrebljevanje slovenskega naroda prepreči, se mora vse, kar čuti slovensko srčni v mogočno falango, da bo odgovoril slovenski narod 8. februarja tako mogočno, kakor še nikdar doslej in da bodo obsojeni in izgnani iz poštene Slovenije izdalalci slovenskih narodnih idealov.

Priprave za razpust HRSS.**ENAKE ODREDBE PROTI MAŽAROM, NEMCEM IN DŽEMIJETU.**

Belgrad, 12. novembra. (Izv.) Vlada se je v poslednjih dneh obširno bavila z odredbami, ki jih je treba podvzeti proti Slovencem in Hrvatom in onim Srbam, ki niso za nadaljevanje korupcije in nasilja. Kot prvi udarec je pripravila material na podlagi poročil detektiva Bankovića razpust HRSS. Vlada je ta material pripravila v svrhu končnoveljavnega sklepanja o tem neverjetnem nasilju proti hrvatskemu narodu. Danes je bila sklicana seja glavnega odbora radikalne stranke. Po tej seji, ki se je vršila zvečer, smo zvedeli, da bi se razpust znal dogoditi že tekom jutrišnjega dneva, na podlagi zakona o zaščiti države brez kake druge motiva. Razpoloženje vseh članov glavnega odbora radikalne stranke, ki so bili poklicani z ozirom na Pašičeve simpatije, se je skladalo s tem stališčem vlade in tako imamo pričakovati dogodkov, ka-

kršnih še ni zabeleženih v nobenem belgrajskem režimu napram Hrvatom. Kakor izvemo, pripravlja vlada iste odredbe in enake poizkuse tudi napram Nemcem, Mažarom in džemijetu.

REKONSTRUKCIJA P.-P. VLADE.

Belgrad, 12. nov. (Izv.) Pričakuje se, da bo v kratkem izvršena rekonstrukcija vlade. Vsi poskusi radikalov, da bi med Hrvati našli kako primerno osebo, ki bi v vladi nastopala kot Hrvat, so ostali brez uspeha. Ni Hrvata, ki bi hotel v tem času pomagati radikalnim trditvam v inozemstvu, da je ta vlada vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev. Celo znani integralni Jugosloven Čingrija se še ni izjavil, ker bi se v nasprotnem slučaju ne mogel povrniti v Dalmacijo. Z ozirom na to se govori, da bo Srški prevzel ministrstvo za socialno politiko ozirom kot drug portfelj. Imenovanje

Cene inzeratom:

Enostolpna pettina vrsta mal oglasi po Din 1.50 in Din 2.—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2.50, veliki po Din 3— in 4—, oglasi v uredniškem delu vrstice po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izvzemni ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. urji zjutraj.

Poštnina plačana v dolžini.

Srskiča za ministra je nov dokaz za obležje novega režima. Srski je eden od ministrov, ki so že obtoženi radi korupcije

Sestanek demokratskih organizacij.

Belgrad, 12. nov. (Izv.) Nocoj od 8. do 11. ure se je vršila v hotelu Imperial zavrnji sestanek vseh demokratskih organizacij. Na tem sestanku je imel Davidović obširen govor o prešlednih političnih dogodkih in natančno poročal o tem, kateri faktorji so bili, ki so zagrešili to neparlementarno rešitev krize.

VOLIVNE PRIPRAVE RADIKALOV.

Belgrad, 12. nov. (Izv.) Danes popoldne od 5. do 8. se je vršila seja glavnega odbora radikalne stranke. Karakteristično in vse odsodbe vredno je, da se je ta stranka seja vršila v predsedništvu vlade, kar se dosedaj še nikdar ni zgodilo. Tej seji je prisostvoval tudi Pašić, ki je toliko ozdravil, da bo sedaj prevzel agende. Poleg razprave o razpustitvi HRSS se je govorilo tudi o tehnični organizaciji volitev. Starem izvrševalnemu odboru je naloženo, da organizira vse in da vodi celokupno delo v volivnem boju. O vseh odločitvah administrativnega značaja kakor tudi o manj važnih sklepih bo sklepal končnoveljavno poseben za to izvoljen odbor. Odločitve načelnega značaja pa bo izvršil odbor predhodno predložil glavnemu odboru, ki bo končnoveljavno sklepal o tem. Sklenjeno je, da se izda volivni proglaš. Sestava proglaša je poverjena Pašiću, oziroma, ker sam ni več sposoben, da sestavi tak proglaš, mu prepriča odbor svobedne roke, da si izvoli iz krogov radikalnih voditeljev pomagajo. Seveda bo dobil glavno besedo pri sestavi proglaša dr. Laza Marković. Nadalje se je sklenilo, da izvolijo posebni delegati, ki se bodo pogajali s samostojnimi demokratimi o skupnem nastopu v posameznih okrožjih. Ti delegati so Pašić, Trifković in Ljuba Jovanović. Po seji se je sestal oziroma izvršil odbor in pričel razpravljati o skupnem nastopu radikalov in samostojnih demokratov v Sloveniji in Hrvatski. Izvrševalni odbor stoji na stališču, da mora glavno vlogo igrati radikalna stranka, češ da je število samostojnih demokratov v obeh pokrajnah minimalno in zato radikali ne morejo deliti večjih koncesij pri sestavi volivnih list. Oziroma izvrševalni odbor je sklical za jutri sejo. Vsak sporazum med radikalni in samostojnimi demokratami podpišeta Pribičevič in dr. Žerjav, da ne bili samostojni demokrati pozneje ogoljufani, češ da se bili sporazumi narejeni samo ustmeno.

Notranji minister je sklical v Belgrad vse velike župane iz Hrvatske in Slovenije, da jim da navodila za postopanje v volivnem boju. Obenem je notranji minister izdal odredbo, s katero se ukazuje pospešena likvidacija pokrajinske uprave posebno na Hrvatskem.

SEJA DRŽAVNEGA ODBORA 18. NOVEMBRA.

Belgrad, 12. nov. (Izv.) Predsednik državnega odbora Jovanović je sklical sejo. Prva seja se bo vršila 18. novembra.

Italija.**MUSSOLINIJEVIZJAVE NA ZBORU PARLAMENTARNE VECINE.**

Rim, 12. nov. Včeraj dopoldne se je sešla parlamentarna večina, da sprejme na znanje Mussolinijeve izjave. Režimski krogi so napeli vse sile, da bi bil zbor kolikor mogoče polnošteviljen. Dejansko je prišlo na sestanek od 350 poslancev 303, pismeno se je opravičilo 22; izostali so večinoma le poslanci-kombatenti. Navzoča je bila domalega celokupna vlada z Mussolinijem na čelu.

zicijo, da naj se udeleži parlamentarnega dela, so absurdne. Zbornica bo funkcionalna tudi brez nje. Potem je Mussolini zagotavljal, da se »rasizem« v fašistovski stranki iztrebljuje in da imajo oblasti analog, da proti vsem kršiteljem zakonov enako energično postopajo. Govoreč o novih nalagah fašizma, je rekel, da treba spoštovati željo prebivalstva po miru in da treba priti do državljanškega sožitja in narodne slegi. Kar tiče draginje, je to splošen pojav po vsem svetu. Potem je Mussolini navajal vladne uspehe v zunanjji politiki, v prvi vrsti pogodbe s Češkoslovaško in Jugoslavijo, pridobitev Prekujube in aneksijo Dodekaneza. Končno je podal zelo rožnate slike o gospodarsko-financnem položaju Italije, državnih obrambnih silah na kopnem, na morju in v zraku in o položaju v kolonijah. Ko je končal, so mu priedili ovacije in mu čestitali.

Potem je Mussolini kratko očrtal program za parlamentarno delo, poročal o demisiji večinskega odbora in predlagal, da se demisija sprejme ter obenem odstavivemu odboru izrazi priznanje. Predlog je bil sprejet. Na predlog poslanca De Capitanija je večina imenovanje novega odbora prepustila Mussoliniju. Končno so sklenili udanostno brzovljavo kralju.

MANIFEST OPOZICIJE.

Rim, 12. nov. Včeraj dopoldne so se pod predsedstvom popolarskega poslanca Di Rodino sešle na zborovanje skupine opozicije, in sicer takoj po zborovanju večine. Navzočih je bilo 100 poslancev. Po govoru posl. Di Rodino so odobrili manifest na ljudstvo.

Manifest takoj uvodoma izjavlja, da ostane opozicija spričo neizboljšanega in poostrenega položaja pri svojih sklepih z dne 27. junija t. l. in se ne udeleži parlamentarnega dela. Fašizem je prisilil Italijo, da osredotoči vse svoje sile v bitki za javne in zasebne svoboščine in reprezentančne ustanove, ki jih je fašizem podjarmil. Italija sedanje krize ne bo mogla premagati, dokler se ne ustanovi, da pričada oblast suverenosti ljudstva, ki jo izvršuje zakonito potom svojih zastopov. Kdor veruje v to temeljno načelo demokratičnih ustav, ne more pobegniti iz bitke, dokler si Italija ne pribori nazaj svoje svobode. Opozicija je hotela voditi ta boj v mejah parlamentarizma, dokler je ni tragični dogodek poučil, da je vsako prizadevanje na tem potu prazen trud. Gospodruča stranka, ki si je v volitvah, katerih sramotni spomin se bo v italijanski politični zgodbini dolgo ohranil, prigrabila parlamentarno večino, ni nikdar niti za trenutek iskreno priznala opoziciji pravice do obstoja ter je na pragu zakonodaje, v kateri je neomejeno zagospodovala, postala ubijalka.

Nato opozarja manifest na nasprotje med Mussolinijevimi izjavami in dejanskimi razmerami, katere so morali občutiti prav te dni tudi bivši bojevniki in invalidi, ker svojih organizacij niso hoteli dati izkorističi v fašistovskih namenih. Sloboda tiska in zborovanja je zatrta, vsekakor samo na škodo opozicije, krajevna uprava se izroča fašistovskim komisarjem, sindikalna sloboda je monopol fašizma, delavstvo se neizprosno preganja, izgnanstva so še vedno na vrsti, osebne pravice se kršijo dan za dnevom, afarizem se širi, junaki gorjače in revoljerja se svobodno gibljejo in ostajajo nekaznovani, sodišča razvijajo svojo delavnost pod najtežjimi ovirami. Milica je slej ko prej v službi fašizma. Draginja narašča in gospodarski položaj je ugoden le za maloštevilno plutokracijo, za delavne sloje pa težak. Pod temi pogojmi se otvarja parlament, ki naj pokrije vlado z videzom zakonitosti. Opozicija pri tem noče pomagati, marveč hoče braniti parlament in njegove pravice izven parlamenta v slovesni rezervi.

Končno naglaša manifest, da se mora najti radikalna rešitev položaja le potom, ko apela na ljudstvo. Velitve pa se morajo vršiti pod popolnimi političnimi in moralnimi jamstvi, ki jih pa sedanja vlada ne more dati. V tem trenutku so dolžni vse posamezniki in vse stranke, da jasno opredelijo svoje stališče in prevzemo svoj del odgovornosti.

IZJAVA INVALIDOV.

Rim, 12. nov. Glavni odbor vojnih invalidov in pohabljencev je objavil izjavo, v kateri izraža svojo grekost nad nasilji dne 4. novembra in poziva vlado še enkrat, naj svoje pristaše prisili k disciplini. Organizacija bo vso svojo moralno moč uporabila v to, da služi domovini in tistim, ki iskreno zanj delajo.

KONEC ŽELEZNICARSKEGA STRAJKA V AVSTRIJI.

Dunaj, 12. nov. (Izv.) Železničarski strajk je končan.

IZPOPOLNITEV ANGLESKEGA KABINETA.

London, 12. nov. (Izv.) Baldwin je svoj kabinet spopolnil z imenovanjem več podtajnikov v raznih ministrstvih.

ZASTOPNIKI ANGLEŠKIH DELAVCEV V MOSKVI.

Moskva, 12. nov. (Izv.) Današnji seji centralne ruske zveze strokovnih organizacij so prisostvovali tudi delegati angleških strokovnih organizacij, ki se nude sedaj v Moskvi.

ANGLEŠKO-RUSKA POGODBA.

Berlin, 12. nov. (Izv.) »Vorwärts« poroča, da sedanja angleška vlada ne bo potrdila od Mac Donalda zasnovanog pogodbe z Rusijo, ampak da bo Chamberlain predložil angleškemu parlamentu novo besedilo pogodbe z Rusijo.

VAŽNO TUDI ZA SLOVENSKE DELAVCE!

Berlin, 12. nov. (Izv.) »Vorwärts« poroča, da je angleška delavska stranka sklenila iz svoje organizacije izključiti vse komuniste, ker njihova stranka ni zrastla iz angleških tal, ampak enostavno posnema ruske metode.

»Z. R. III.« — POŠTNA LADJA.

Washington, 12. nov. (Izv.) Z. R. III. bodo porabili kot poštno ladjo za promet med Londonom in Newyorkom.

Pred vladno krizo.

Je grozdje visoko,
a ona globoko,
se kislo držita
in slne cedita.

Po nastopu PP vlade.

Sta grozdje dobila,
po njem sta planila.
So polna korita,
kajd bosta sita?

Baldwinove smernice.

Govor ministrskega predsednika Baldwinja na banketu Guildhalla pomeni, da nobena stranka v Angliji, če pride na vladu, ne izpremeni stoltnih smernic zunajne politike. Vse, kar je prej vladajoča stranka v tem pogledu storila, da utrdi politični in gospodarski položaj imperija, prevzame njena naslednica neizpremenjeno in nadaljuje delo svoje politične nasprotnice po istem tiru, s čimer si zagotovi tudi lojalno in vedno stvarno opozicijo. Tudi Baldwin je s svojim govorom izrekel istovetnost svojih nazorov glede na zunajno politiko z onimi, ki so vodili Mac Donald, samo da bodo konservativci dali tej politiki tudi nazunaj bolj nacionalno noto.

Nova vlada se bo predvsem ozirala na dominacijo, da utrdi notranje edinstvo imperija. Kako misli to konkretno narediti, ne izvemo, pač pa je težnja konservativcev ta, da se dominaciji zvežejo z Anglijo po sistemu visoke varstvene carine napram inozemstvu. Če pa bo vlada to res izvedla, je veliko vprašanje, ker je velika večina angleškega ljudstva odločno za svobodno trgovino. Predvsem mislijo konservativci pritegniti dominacijo k bolj efektivnemu sodelovanju pri političnih zadevah imperija. Poseben položaj pa slejko prej zavzema Indija, kjer se tudi delavski vladi ni posrečilo pomiriti duhov, marveč je Mac Donald še bolj nategnil vajeti. Konservativci gotovo ne bodo Indcem dovolili večjih svoboščin, ampak nasprotno vsaj izpočetka nastopili z represijami napram voditeljem neodvisnognega gibanja. Angleži hočejo Indce prisiliti, da v smislu Montagujevih reform vsaj 10 let mirno sodelujejo pri upravi dežele na podlagi avtonomije, kolikor jim je postavno zasigurana, in nočejo pod nobenim pogojem dopustiti preje razširjenja samoupravnih pravic dežele. Od konservativcev ni pričakovati, da bi odstopili od principa, ki se ga je držal celo socialist Mac Donald.

Najvažnejše pa so izjave Baldwina glede na evropski problem. Slejko prej ostane sodelovanje med Anglijo in Francijo temeljni kamen mednarodne politike v Evropi. Konservativna vlada bo seveda to politiko naslonila na verzajsko mirovno pogodbo, ki jo smatra za obvezno in bistveno neizpremenljivo, dočim se Mac Donald vsaj načeloma ni nikoli hotel izreči v tem smislu in je molče pripuščal možnost tudi bistvene izpremembe, dasi se je praktično ni dotikal. Vendar sedanja vlada koncedira nazorom prejšnje vsaj toliko, da smatra Društvo narodov za najbolj merodajen in pripraven forum v svrhu

rešitve nesporazumov, ki morejo nastati pri tolmačenju in primenjevanju verzajske pogodbe. Tudi se je Baldwin zelo odločno izrekel za pristop Nemčiji k Društvu narodov v smislu londonskega sporazuma, da bi Nemčija postala »eden glavnih faktorjev mira v Evropi«, v čemer se njegove politične smernice popolnoma krijejo z Mac Donaldovimi. V Baldwinovem govoru pogrešamo samo izjave glede na stališče angleške vlade napram ženevskemu paktu, tako da ni izključeno, da ga angleška vlada ne ratificira, kar bi imelo za posledico nujno potrebo načeti nekatere važne evropske probleme zopet iznova.

Politike vpostavitev cdnočajev z Rusijo konservativni kabinet nikakor ne bo prekinil, pač pa bo iskal zanj drugne podlage nego delavska vlada, ki je v tem vprašanju prišla v konflikt z veliko večino angleškega prebivalstva. Kako pa se bo izboljšanje cdnočajev med Anglijo in Rusijo dejansko dosežlo, to je drugo vprašanje. Dogodki na Kitajskem, kjer sovjetti skušajo s pomočjo Sunjatsena ustvariti močno federacijo z ostjo proti ostalim velesilam, in pa tudi prizadevanja sovjetrov, da po celih Aziji ustvarijo nekakovo protiantišteško ligo, ne obetajo faktične likvidacije angleško-ruskega antagonizma. Tudi na to stvar je Baldwin v Guildhallu namišnil.

Na vsak način Rusija ne bo imela napram angleškim konservativcem lahkega stališča in tudi druše dežele ne, kjer se mora računati z vplivom, tradicionalnimi zvezami in močjo Anglije.

Fašistovska Italija.

Da so Italijani veliki nacionalisti, je znano. Ta čut je pri njih brez razlike strankarskega pripadništva najbolj razvit. Le na ta način se dajo razložiti tudi gotove potese takih političnih strank, ki imajo sicer v svojem programu na prvem mestu socijalna ali verska vprašanja. Ta čut jih sili, da stopijo včasih na strankarska, da celo na krivična pota in da s tem zameglijo in oškodujejo svoje višje ideale. Odkar je zavladal v Italiji fašizem, je pa to to načelno čustvovanje vsaj pri znatnem delu italijanskega ljudstva zavzelo naravnost obliko bolezni. To ni več čustvovanje, ampak fanatizem, besnenje, blodnja. Takemu fanatiku je Italija vse, začetek in konec, Bog in svet: extra Italiam non est salus. V tem duhu vzgaja ljudstvo fašistovsko časopisje; v službu te ideje je postavila Mussolinijeva vlada zlasti šolo. Mussolini sam je označil namek znanje Gentilijeve šolske reforme vzzajati fašiste. Kadar piše to časopisje o italijanskih razmerah, rabi same

superlativje: vse, kar je italijansko, je najlepše, najboljše, brillantno. Po njih prepričanju je bila n. pr. najslavnejša zmaga v svetovni vojski ona, ki so jo zmagali italijanski vojaki ob Piavi; sploh so bili v tej vojski največji junaki italijanski vojaki. Vse, kar je italijansko, se povzdriguje v deseta nebesa, tuje se prezira, omalovažuje in se gleda od zgoraj dol. Znano je, da je nazval D'Annunzio Jugoslovare »porari« (svinjski pastirji). Vsak najmanjši dogodek ali uspeh se rablji in razsiri, časopisje piše kilometrske hvalne in povečujejoči članke; razobesijo se ob vsaki prički zastave, prirejajo slavnostni otodi in govorji in slično; neuspehi se zamolčijo ali pa tako prikazujejo, da napoleč postane tudi iz neuspeha — italijanska zmaga. Vse to pa se prakticira zato, da se v ljudstvu vzdrži gotovo razpoloženje. Delo jih ni težko, ker jim gre pri tem na roko pomanjkljiva splošna izobrazba in gorostasna nedvrednost zlasti z ozirom na tuje razmere, ki ni razširjena samo med priprstim ljudstvom, ampak tudi v inteligenčnih krogih. Čuditi se je, kako je to ljudstvo, s tako bogato zgodovino in literaturo v omenjenem oziru nazaj za našim. Umetno je, da je tako ljudstvo lahko voditi, kakor in komur se hoče, tudi za nos! Treba samo prebrišnih in zgovornih voditeljev. Seveda se pa ni moči zanesti na na tak način pridobijati množice. Zato tudi vičimo danes med fašisti včerajšnje komuniste in močne jutri populare. In pri Italijanih ne preselajo kakor pri drugih narodih samo posamezni oportunisti, ampak cele množice.

Fanatizem človeka oslepi. Zato ni čudno, da jih včasi ta slepa prenapetost privede tudi do dejanj, vsled katerih so vsemu svetu v zasmeh. Tak primer smo pred kratkim doživeli, ko so se vračali ameriški letalci iz svojega poleta okrog zemlje domov, so hoteli pokazati tudi Italijani, kaj znajo, in da ne zaostajajo kot letalci in konstrukterji letal za Amerikanci. Zato je poletel njihov letalec Locatelli (fašistovski poslanec) preko Francije in Angleške na Grönland, da poleti od tam z Amerikanci dalje. Toda letalo mu je odpovedalo, ker ni bilo kos vremenskim pogojem in poizkus se je popolnoma ponesrečil. Vsak drugi bi šel ob takem uspehu lepo, tisto in pohlevno domov in bi si mislil: poizkusili smo, pa za enkrat ni šlo, mogoče pojde drugič boljše. Toda Italijan ne tako! On mora priti domov kot zmagoval! In res! Ko se je izkral Locatelli v Genovi, so ga čakali na obrežju zastopnikov vseh oblastev z zastavami in godbami; vršili so se nagoni, proslavljajoč italijansko zmago; obiskali so Locatellija s cvetjem, dvignili ga na rame in nesli v triumfalnem sprevodu v mesto. Proslava se je ponovila tudi v drugih mestih. Sam Mussolini ga je sprejel v slovenskih avdienčih in dvakrat objel in poljubil. Kje na svetu so mogoče take stvari? Toda fašistovski fanatizem ima pa še druge, toda bolj žalostne posledice. On namreč ne prenese nobene kritike in proti resničnemu ali pa tudi namišljenemu nasprotniku postane krut, nečloveški. Zato je tudi naravnost za življenje nevarno, javno in očitno kritizirati fašizem in fašiste. Mussolini sam je stokrat ponovil in rekel: Kdo noče z nami z lepa, bo moral z grda. Vsak, kdor ni brezpogojno priznaval in odobraval vsega, kar so fašisti ukrenili, je bil proglašen za antinacionalista in njegovo življenje in imetje ni bilo več varno. Stotine požganj delavskih domov, razdeljanj delavskih zadrug, slovenskih narodnih domov glasno pričajo o tej netolerantnosti. Kdo bi našel vse one, ki so morali svoj antifašizem plačati z življnjem ali pa z begom iz domovine? Kdo se pregreši nad »svetim« fašizmom, mora v temnicu, fašist pa sme v imenu nacije nekažnjeni ubijati in zažigati. Ker je hotel posl. Matteotti v parlamentu kritizirati fašizem, je moral zginiti iz pozornice. Pisati o Mussoliniju, njegovi preteklosti, povediti, kako je menjaval svoje politične nazore, to je zločin plaesae Majestatio. Dnevne konfiskacije opozicionalnih časopisov iz ničevih vzrokov kažejo, kako se maše usta, kdor hoče govoriti resnico. Brutalni teror in nasilje sta stopila na mesto svobode in pravice, ki sta postala v Italiji neznan pojem. Ker si je upala »Goriška Straža« zapisati par krepkejših besed zradi krivice, storjenih Slovencem, bo moralne uredniki sedeti 9 mescev v ječi. Kolikokrat bi človek vspričo krivice, zatiranja in trpljenja našega naroda zatulil kakor do smrti ranjen lev, da bi čul našo bol cel svet, a... krik mora ostati v grlu zadušen... Kako hudo je, biti dnevno tepen, pa da ne smeš niti potožiti.

Dve leti traja to neznosno stanje, sledica fanatičnega nacionalizma. — Po strašnem umoru unitarskega poslanca Matteottija pa se je stvar začela spremirjati. Ta zločin, ki je zadal fašizmu smrtni udarc — bodočnost bo to pokazala — je pa začel spirati ljudem oči. Kazen za zločine je na pohodu. Počasi ljudje spregledujejo; reakcija se vzbuja; fašizem nima več prejšnje moči; vsak dan je bolj osamljen, oslabljen in zaničevan. Nasprotniki

našima dvigajo vedno bolj pogumno glave; kritike, očitanja, dolgo zatajevani srd, prihajajo na dan; na dan prihajajo nekaznovane lumperije, nekaznovani zločini, ki so jih povzročili fašisti. Vse to in notranji prepiri in medsebojna cepitev slab fašizem vedno bolj; nima več tiste napadalne moči. V bojno črto proti njemu se postavljajo njegovi dosedanji najzvesteji prijatelji, bojevniki in invalidi. Od enega konca Italije do drugega odmeva klic: Libertà! Naj se Mussolini še tako zaničljivo posmehuje temu gibanju, naj se še tako samozavestjo pripoveduje, da žvižga na vse svoje nasprotnike, vredna ljudske nevolje, ki bruha z elementarno silo na dan, ne bo več zajeziel. Zanaša se na 300.000 pušk svoje milice. Toda na bajonetih ni mogoče dolgo sedeti. Kdor seje veter, mora žeti vihar! Preveč so napenjali struno! »Gre za čast Italije; gre zato, da obvarujemo domovino pred popolnim moralnim razsurom,« tako govore opozicionalci, ko zahtevajo Mussolinijev glavo. »Italija je osramocena pred vsem svetom; vedno bolj pada naš prestiž in naša — lira!« — Vse te je naravno, logično; samoposebi je umiljivo, da je moralno priti do odpora. Kako so napete razmere, kaže sledeče poročilo liberalnega »Giornale d'Italia«: Socialni red, s katerim se vlada tako ponaša, je samo navidezen. Če pogledamo bolj na globoko, vidimo, da je fašistovska intransigenca tako razvijila duhove, da nas prevezma skrb. Pod pepelom tli žerjavica v strahotni meri in ni mogoče oči zapirati pred tem dejstvom. Da vlada noče ali ne more nič proti temu ukreniti, je dokaz njenе nezmožnosti. Nesloga raste in nič se ne stori, da iz brazde ne nastane brezno. S samim poživljavanjem se nevarnost samo veča. Na ta način se pripravljajo žlostni dnevi domovini. Na eni strani je parlament obsojen v nedelavnost, na drugi pa pristaši vlade vedno bolj ogrožajo pravni in moralni red. Je mogoče zapirati oči pred takim položajem? — Zdi se nam, da nosi bodočnost v svojem naročju za Italijo zelo viharne dneve.

Politične vesti.

+ Za penzioniranjem uradništva — Kmetijska družba! V list Žerjavovih slavnih del bo spadalo tudi nasilstvo nad večino članov te družbe, ki ne more na ljubo tistim par samostojnem in Žerjavovem do rednega delovanja. Naša stranka se je trudila, da bi prišlo kmetsko ljudstvo, ki mu je družba namenjena, pri njej do veljave, pa preide sedaj spet za nekaj časa v roke kričačem, ki jo že od prevrata izrabljajo v strankarske svrhe. 17. novembra bi bili končani boji pri tej družbi, družba bi se iznebila komisarijata, ki nasprotuje društvenim pravilom, začelo bi se redno delo, pa pride Žerjav in pravi spet teren za nove boje. V torek je oznanjal, da hoče stabilnost v državi, sam pa isti dan odpira polje novim homatijam. Samovoljno hoče izpeljati občni zbor s starimi delegati. Kdo pa misli, da bo priznal ta nesmisel? Še vedno je ta človek drugače govoril, drugače delal. Privočimo tega »načelnega« voditelja demokratom, ker jih mora njegova nedoslednost sigurno voditi v novo polomijo. Naši kmetje, ki jim jemlje njihove članske pravice, bodo pripomogli že 8. februarja, da se to nasilje nad družbo maščuje. Po sebej častitamo Pucljevin samostojnem. Njih agitatorji oznanjajo republikansko, njih voditelji pa vise na ministrskem fraku svojega resničnega očeta Žerjava. Pa bodo ti junaki še tajili svoje rojstvo? Ta čedna družba bo zvedela čez tri meseca, kako sodi naše ljudstvo svoje krvnike. Kmetijski družbi bodo dali slovo, četudi jo par mesecev spet izrabljajo. Na to naj bodo pripravljeni!

+ Babilonski stolp samih neresnic je bil govor ministra Žerjava v ljubljanski kazini. Laži v tem govoru so take, da so jih najbolj naivni demokrati lahko z rokami otipali. Žerjav je trdil, da je vlada g. Davidovića z antikorupcijskim zakonom hotela ljudstvu le »nametati peska v oči« in je vprašal, čemu prejšnja vlada ni pričela nobene dejanske akcije zoper korupcijo. To vprašanje je skrajna predaja, ker Žerjav čisto dobro ve, da je koalicija korupcionistov s svojimi intrigami dosegla demisijo Davidovićeve vlade baš v trenutku, ko bi bil imel parlament sprejeti antikorupcijski zakon, na podlagi katerega bi bili Žerjavovi prijatelji začeni s Pašičem pa do Laze Markovića prišli v zapor. Nadalje je minister Žerjav dejal, da je P.-P. vlada predlagala, da naj se še pred volitvami sprejmeta invalidski in pa antikorupcijski zakon, da pa je večina to zahtevo odklonila. Resnica pa je, da P.-P. vlada takega predloga strankam večine nikoli ni stavila! Samo glasila korupcionistov so v svrhu varanja javnosti pisala, da gospod Pašić želi, naj bi parlament ta dva zakona rešil, storil pa Pašić v to svrhu ni ničesar niti je s to željio stopil pred večino, marveč je Jovanović na tihotapski način sklical sejo skupščine, da se prečita kraljevi ukaz o razpustu. Baš s tem po-

stopanjem je P.-P. režim jasno dokumentiral, da noče sprejetja zakona proti korupcionistom, ki so možeg in kri radikalno-pribičevičevske koalicije. P.-P. vlada pa tudi invalidom noče pomagati, ker je z razpustom skupščine onemogočila tudi rešitev te najnajnejše zadeve, ki jo je Davidočeva vlada pripravila z modernim zakonskim predlogom. P.-P. vlada je le lagala, da bo izrednim potom invalidom vrgla kakšno kost, toda finančni minister P.-P. režima se še tega na vse kriplje brani, češ da ni denarja. Denar za invalide bo rabil Lazica Marković, da pravi »svobodne« volitve.

+ Prijatelj parlamentarizma je minister dr. Žerjav, ako hočemo verjeti njegovim besedam na shodu v kazini, kjer je dejal, da nam je potreben »krepak, življenja in dela zmožen parlament«, vsled česar mora »dobiti nacionalni blok večino«. — Mi smo imeli krepak, življenja in dela zmožen parlament, v katerem so imele ljudske stranke Jugoslavije tako večino, kakršne ni imela preje nobena druga vlada. In ta krepki, življenja in dela zmožni parlament je zrušila ravno P.-P. klika s krepko podporo gospoda Žerjava, ki je v Belgradu pridno pomagal rovati zoper ljudsko večino. »Nacionalni« blok korupcionistov pa »mora dobiti večino« za to, da bi teptal pravice parlamenta, da bi parlament bil zgolj igrača v rokah korupcionistov, in da bi kimal k zapravljanju državnega premoženja, ki naj se steka v žepu cincarske porodice. Treba je velike porcije nesramnosti, da se oni, ki so pomagali prekršiti ustavo in uničiti parlamentarizem, sami proglašo za »prijatelje parlamenta«. Kaj pa naj rečemo o ministru, ki nima nobenega mandata od ljudstva, ampak je bil čisto proti demokratskim parlamentarnim načelom za ministra enostavno imenovan, če se proglaša za prijatelja parlamentarizma?

+ Če bo izvoljen blok nacionarnih korupcionistov — je dejal dr. Žerjav — bo ugled naše države v inozemstvu zrasel in z njim naš kredit. To se je uže pokazalo, ko je bil P. P. svojčas na vlad in sta tako angleški kakor francoski ministrski predsednik izjavila, da ne sprejmeta nobenega poseta reprezentantov naše države, dokler bo na vladu Pašić. Znano je, da noben član angleške vlade, pa naj bo katerekoli stranke, noče imeti opravka s Pašičem, ki ne govorji resnice in ne drži besede. Kakor hitro je bila zopet imenovana P. P. vlada, je inozemstvo to vest sprejelo naravnost kot katastrofo, o čemer se lahko vsak prepirča, če vrže samo en pogled v katerikoli inozemski list. Edino italijanski tisk se je vrnil Pašiča razvesel, ker bo zdaj Italija brez kontrole od strani ljudskega parlamenta mogla od Pašiča kupiti nadaljnje koncesije v škodo Jugoslavije. Naš kredit pa je seveda tudi v Italiji padel, ker ves svet ve, da je z imenovanjem nasilnega P. P. režima konsolidacija naše države zoper za dolgo časa preprečena in sporazum med narodi Jugoslavije nemogoč, dokler bodo na vladu zagrizeni pristaši velesrbstva. To se pozna na našem denarju in gospodarstvu, ki se je pod vladom g. Davidovića popravljalo in dvigalo, zdaj pa se zoper bliža ruinu.

Beležke.

Dr. Žerjav zboruje. V torek zvečer je zboroval v veliki dvorani ljubljanske kazine imenovan minister g. dr. Žerjav. Zborovanje so sklicale vse ljubljanske demokratske organizacije. Za reklamo sta skrbela v zelo izdatni meri oba demokratska dnevnika, klub temu pa je bila udeležba naravnost ogromno-demokratska. Na širokih in komodnih stoleh je sedelo okoli 300—400 preprčanih Žerjavovih vernikov z ljubljanskim generalnim štabom na čelu, zadnje vrste sedežev in stojšča pa so zasedli gospodje »klerikalci«, močna skupina komunistov, številni narodni socialisti skupine dr. Periča, tako da je imel dr. Žerjav krasen pregled nad vso slovensko »napredno fronto«. Udeležniki so se zbrali počasi, v dvorani so se stvorile razne skupine, ki so se živahnno razgovarjale, dokler ni dal podpredsednik JDS in gerent ljubljanske mestne občine g. Jože Turk znaka za otvoritev predstave. Počasi in dostojanstveno, z vso težo ministrske odgovornosti obremenjen, je stopil v dvorano imenovan gospod minister dr. Žerjav. Vse oči so se obrnile v nekoliko sklonjeno postavo, ki je znala naravnost umetniško napraviti kratko pavzo za »burjen aplavz«, ki so ga priredili gospodje na znak g. Jožeta Turka. Vse je šlo kakor »po žmorig«. Ko se je nekaj poleglo urnobesno vzlikanje gospodov generalnega štaba JDS in nekih mladičev, ki so stali za vrat, je povzel besedo sam imenovan gospod minister. Govoril je s pridruženim glasom, kakor bi ga nekaj težilo. Videti je bilo čisto natanko, da ga najbolj teži imenovanje. Kaj bi bil dal gospod minister, da je izvoljen? Toda mož se značilno premagovati. S kratkim stresljajem je otratal vse take skrbi s svojim ramen in začel govoriti. Govoril je o tem

in onem. Največ je govoril o »klerikalcih«.

Ti so po njegovem mnenju vzrok vsega zla. Ce bi znali ti ljudje saj svinec prodajati, je dejal gospod minister, potem bi še šlo. A niti tega ne znajo. To je pa za Slovenijo veliko zlo in zato je bil skrajni čas, da dobre ministrstvo za šume in rude v roke demokratije. (G. Jože Turk: »Zivijo!«) Govoril je nato o sporazumu med naprednjaki — ne, o sporazumu med Srbijami in Slovenci in povedal, da še nične nju ni prišel povedat, kako si zamišlja tak sporazum, in zato ga on ne razume. To bodo že v Belgradu razumeli, je rekел imenovan gospod minister. Potem se je lotil korupejje in povedal, da so razni akti srečno izginili, in zato se ni treba korupcije nikomur več dati. Sama na sebi je pa korupcija čisto dobra stvar, posebno če gre za kakšno tiskarno ali kaj podobnega, ker tiskarne so dandanes zelo plodonosna podjetja, če imajo dovolj posla. Tudi slovenski vojakov se je spomnil imenovan gospod minister in je rekel, da je v Macedoniji jako lepo in da je tam silno zdravo podnebje. Ce bi on bil vojak, bi takoj prostovoljno šel v Macedonijo, ker je pa imenovan minister, mora na svojo veliko žalost in nesrečo živeti v Belgradu ali pa celo v tisti osovoženi Ljubljani, ki se kar ne mara posrbiti. Sploh so pa vsega krivi »klerikalci«. Klerikalna politika se je zadnja leta vedno izpreminjala, je rekел imenovan gospod minister, dočim je ostala demokratska politika vedno enako butasta. Tudi o kulturi je govoril imenovan gospod minister in obžaloval, da imamo v Ljubljani še vedno slovensko vsečilišče namesto srbskega ali pa splošno-nacionalnega. Sicer pa se je imenovan gospod minister prav toplo zavzemal za interes male Slovenije, kjer se nahajajo bogati rudniki Trboveljske družbe, in je dejal, da morata v Sloveniji na vsak način zmagati nacionalni blok in napredna enota fronta. Ta fronta bo na vsak način zmagala, ce ne zlepa, pa s silo. (G. Jože Turk: »Zakaj mama pa šparkasa!«) K zmagi pa bodo največ pripomogli slovenski demokratije, če jih je še kaj. Mi pojedemo ponosno v boj, v boj za demokracijo, za blagor šum na Gorenjskem in rudnikov na Dolenjskem, in za blagor mile nam kazine v Ljubljani. — Ker je med govorom večina generalnega štaba sladko dremala, če da bo vse to itak brala jutri zjutraj v »Jutru« vse lepše in boljše povedano, ni bilo nobenega pravega burnega odobravanja več. Zato je imenovan gospod minister mirno in tihu po prstih odšel, da ne bi motil sladkega spanja zborovalcev, in se podal v sedanje prostore, kjer je vedno sveži in čili gospod restavrater Kapež, poskrbel za izborni zakusko. In tako je počasi minul slavnostni Martinov dan v ljubljanski kazini. Gospod imenovan minister so se odpeljali domov, zborovalci pa peč vse povsod naokrog, zaspani in zadremani, brez navdušenja in brez korajče. Šli so boj, vse zmage.

»Slovenske individualnosti nihče ne ogroža«, je trdil minister Žerjav na kazenskem shodu. Tako govoril v Ljubljani, v Belgradu pa kot minister izdeluje odredbe, na podlagi katerih se bo na stotine slovenskih uradnikov upokojilo, premestilo in uničilo. Mož, ki »ne ogroža slovenske individualnosti«, je vse slovenske častnike, uradnike, policiste in orožnike označil za nezanesljive in dela na posredovanje naše uprave. Iz same ljubezni do slovenstva črti tudi slovensko univerzo in dela na raznarodenju naše šole, ki ima po njegovem postati učilnica srbstva in cirilice. —

»Mi popravljamo krivice«, je vzkliknil Žerjav v Kazini. V žepu pa ima pripravljen generalni ukaz o upokojitvi in premestitvi ter preražvrstitvi več sto slovenskih uradnikov, ki se niso v ničemer pregrešili, in premestitvi 300 poštenih slovenskih orožnikov v Macedonijo in v Črno goro. Take stvari ima Žerjav v mislih, kadar govoril o pravici.

»Velikopotezno socialno politiko« je obetal minister Žerjav v kazini. Kdo se ne krohoti? Mar je pod socialno politiko treba razumeti to, da bo šef volivne agencije P.-P. vlade, Lazica Marković, do februarja izpraznil državne blagajne, da kupi glasove za blok nacionalnih sleparjev. Kako si Žerjav sam velikopotezno socialno politiko predstavlja, to itak vse dobro vemo, ki poznamo metode Agromerkurja, svinčenega fonda, »nacionalizacije« velikih podjetij, njegovo »prehrano« pasivnih krajev in podobno. Žerjav je tudi obljubil, da bo P.-P. vlada rešila stanovanjsko vprašanje. Dejal je, da »zakona po novem letu ne bo, ker ni parlamenta. (Parlament so onemogočili P.-P.) Mi bomo seveda tako je nadaljeval — našli sredstva, da pride odpomoč, toda trajala bo le do novih volitev.« — Kaj pomeni to klobasanje? Stanovanjskega zakona ne bo, vendar bo pa Žerjav našel neko »odpomoč«, ki bo pa trajala samo do novih volitev? Ali bo morebiti Žerjav brezstanovanjskim ljudem sezidal hiše iz papirja kakor na Japonskem? Te bi niti novih volitev ne uča-

kale. Morebiti bo pa ljudem hiše samo s kredo narisl, da bi se jih nagledali, po volitvah pa bi jih zbrisali? Mogoče bo pa vsakemu resnično hišo podaril, po volitvah pa jih mu bodo morali vrniti, če ga ne bodo volili; če ga pa bodo volili, jih bo morala država Žerjav plačati? Morebiti pa ima Žerjav kakšno drugo »odpomoč« pripravljeno. Na vsak način bi jo ljudje radi izvedeli do volitev, ker po volitvah Žerjav itak ne bo več na vladni.

»Volitve so razpisane.« Tako je povedal na shodu JDS v ljubljanski kazini imenovan minister g. dr. Žerjav. »Jutru« je to že zdavnaj prej poročalo.

Nesrečni »č«. Imenovan minister g. dr. Žerjav je rekel v ljubljanski kazini: »Če bi bilo izvoljenih več naših kandidatov ali če bi bili mi dobili večino, bi bilo za nas mnogo bolje.« — Poslušalec tam nekje zadaj se je pa odrezal po dunajsko: »Wenn meine Tante Räder hätte, so wäre sie ein Omnibus!«

Gotovo je, da bo pri volitvah zmagal Narodni blok — je zatrjeval v torek v ljubljanski kazini imenovan minister g. dr. Žerjav. Ampak kateri Narodni blok, to je tisto!

V znanimu pravice. Pod tem naslovom je prišel nekdo na pomoč dr. Lahu radi profesorske službe na realki. Ni torej zadostni reklame, ki jo dela že pet let dr. Lah za svojo cesto, še drugi mu jo pomagajo delati. Stvar postaja dolgočasna, menida je tudi kdo drugi kaj trpel med vojsko in ne samo dr. Lah. Ali dr. Lah misli, da so drugi profesorji, ki so morali biti po strelnih jarkih, ali ki so doma lačni in pa strgani učili mladino, same izdajice? Ko je bilo mesto na realki razpisano, sta prosila profesorja Gorjanc in dr. Pregelj in nikdo drugi. Na nepostaven način se je mesto še enkrat razpisalo, ker je prvkrat dr. Lah pozabil kompetirati in so ga šele njegovi prijatelji spomnili na to. Kako ponosno zare dr. Lah na druge profesorje, ki niso bili zaprti na gradu, kje pa je njegov ponos, ko prosi za mesto, katero je bilo njemu na ljubo protipoštanje. Enkrat razpisano in hoče odjeti službo prosilcem, ki sta pravočasno vložila prošnji? Pač žalostno, če kdo od domovine zahteva nagrado za svoje delovanje in pomilovalno gleda na svoje tovariše, ki so pošteni ljudje in tudi pošteno vrše svoj službo! Zato prosimo dr. Lah in njegove prijatelje: nehajte! Že vemo in smo dostikrat slišali, da je bil dr. Lah zaprt na gradu, zaradi tega veljajo pa vendarle tudi zanj državne postave in mora prosiši za službe pravočasno. Kake predpravice do te službe pa dr. Lah ni imel nobene.

za vsakogar neobhodno potreben!

Dnevne novice.

Kmetijska družba. Novi komisar kmetijske družbe poroča, da preklicuje redni občni zbor, ki je bil napovedan za pondeljek, 17. t. m. Somišljenike prosimo, da opozore naše deležate, da ne hodijo ta dan brez potrebe v Ljubljano.

Veliki župan na potovanju. Veliki župan g. Baltič odpotuje danes popoldne v Sarajevo, vsled česar do nadaljnega ne bo sprejemal strank.

Ameriški državljan ne potrebuje vizuma. Izseljeniški komisariat v Zagrebu naznanja, da od 10. t. m. ameriški državljan, ki se vračajo v Ameriko ter imajo veljavni ameriški potni list, pri odhodu iz Jugoslavije ne potrebujejo vizuma ameriškega konzulata.

V Zagrebu je bil včeraj upokojen načelnik kmetijskega oddelka pri pokrajinski upravi Oton Navratil.

Nepravilnosti pri konkurenčnem natječaju za palačo ministrstva financ. Udrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija L

grado je dobilo podjetje »Arhitekt« v Belgradu, sedam osnutkov je bilo odkupljenih. Od določene vsote 285.000 Din je preostal nedotaknjen znesek 80.000 Din. Čas, katerega je rabila komisija za pregledovanje osnutkov, je bil tako kratek, da je bila temeljita presoja izključena. Čim so bili osnutki razstavljeni, je nastalo med članstvom UJIA vzmemirjenje, ker se je ugotavljalo, da je edina nagrada delo začetnika, vrlo slabe arhitektonski koncepte. Ugotovilo se je, da je podjetje »Arhitekt«, ki je dobilo edino nagrado, v ožji poslovni zvezi s predsednikom ocenjevalne komisije. Vrhutega je podjetje »Arhitekt« samo priznalo da je avtor nagrade njegov nastavljenec arh. Bogdan Nestorović, sin predsednika ocenjevalne komisije. Zaradi teh činjenic je član ocenjevalne komisije arh. Edo Šen iz Zagreba naknadno prekalil svoje soglasje z razsodbo komisije. Glavna uprava UJIA in Sekcija Belgrad sta do danes podvzeli mnogo pismenih in osebnih intervencij pri ministrskem predsedniku, ministru financ in ministrstvu za gradbe, da bi se razveljavila očvidno nepravilno izvršena razsodba ocenjevalne komisije in da bi se sestavila nova, nepristranska komisija. Zdi se, da ta akcija zadeva na velike ovire. Minister za finance je zavzemal stališče, da so vse intervencije prepozne, ker je že pred prvo intervencijo odobril razsodbo ocenjevalne komisije in odredil, da se nagrada in odkupnine izplačajo. Strokovni krogi pa ne morejo uvideti, da bi se na nepravilni podlagi sloneča odločba ministra ne mogla izpremeniti. — Borba se bode nadaljevala. Minister ima sredstva, da kliče na odgovornost tistega, ki mu je dal nasvet za odločbo, ki z ozirom na zgoraj navedena dejstva ni nepristranska. Pričakuje se tudi, da bo univerzitetni svet v Belgradu skoro kvalificiral postopanje svojega člana univ. prof. Nikole Nestorovića. Ta pojasnila se dajejo javnosti s prošnjo, da podpre borbo proti navedenim nepravilnostim. — Udrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana.

— Izpremembe v državnih službi. Ministrstvo za šume in rude je imenovalo: višješča šumarskega upravitelja inženjerja Zmaga Zierfelda za šefu šumske uprave v Kranjski gori; premestilo šumarskega inženjerja Alojzija Rusa od direkcije šum kot upravitelja šumske uprave na Bled; imenovalo šumarskega inženjerja Boleslava Črnagoja za šumarskega inženjerskega asistenta pri direkciji šum v Ljubljani; razrešilo službo pri isti direkciji šumarskega asistenta inženjerja Alojzija Zumra ter imenovalo za šumarskega pripravnika Tomá Hrovata za šumsko upravo v Kranjski gori. — Za pisarniške pomočnike, oziroma pomočnike so imenovani: Ana Cvetkovič pri okrajnem sodišču v Laškem, Hinko Nečimber pri okr. sod. na Vranskem, Leopoldina Mahle pri okrajnem sodišču v Kočevju, Rudolf Jeršič pri deželnem sodišču v Ljubljani, Jožef Lumpert pri okrajnem sodišču v Črnomlju in Vida Kuder pri okrajnem sodišču na Brdu. Na lastno prošnjo so upokojeni: Ivan Nemeš in Viktor Prohinar, slugi pri deželnem sodišču v Ljubljani in Anton Kračman, sluga pri okrajnem sodišču v Litiji. Imenovan je za jetniškega paznika v zvaničnem činu pri okrožnem sodišču v Mariboru Ignacij Ploj, vojni invalid v Zavodni. Trajno je upokojen sodni sluga Ivan Zablatnik pri okrožnem sodišču v Mariboru.

— Osebne novice s pošte. Premeri so: pismonča Rudolf Uhrl iz Grotobeljega v Podplat; uradniki Drago Miložič-Lindič iz Maribora v Ptuj, Vekosl. Sturm iz Gornje Radgona v Cankovo, Pavla Zabukovec iz Ljubljane na Studenec pri Lj., Vekosl. Jagodič iz Celja v Ptuj, Iva Magdičeva iz Maribora v Radovljico, Marija Troštova iz Domžala v Videm-Dobrepolje, Mara Grimssova z Jesnic (Gor.) na Bled, Vinko Dvoršak z Ljubljanske glavne pošte k poštnemu ravnateljstvu, Frančiška Kastelicova iz Škofje Loke v Kranj, Ivan Rakovec iz Maribora v Ljubljano, Jožica Zavrtanik iz Ljubljane v Dobrno, Ignacij Gregorčič iz Ljubljane v Novo mesto, Nežka Anderličeva z ljubljanske glavne pošte k poštn. ravnateljstvu, Marija Ramškova iz Ormoža v Rimsko Toplice, Ljuba Živko iz Maribora v Apače, Mara Novičeva iz Ptuja v Ljubljano, Kristjan Jeglič iz Ptuja v Maribor, Ivan Ivanuša iz Apač v Sarajevo, Ljudmila Kržišnik iz Litije v Tuzlo, Iva Magdičeva iz Radovljice v Ljubljano, Ivana Košičkova iz Studenca pri Mar. v Maribor, Mara Grimssova iz Rimskih Toplic v Ljubljano, Justina Blinčeva iz Črnomlja v Vinico pri Črnomlju, Marija Kališnikova od Mar. Smečne v Ptuj, Terezija Bučnikova iz Maribora v Mežico, Ana Pezdirčeva iz Mežice v Črnomelj, Vekoslav Sturm iz Gor. Radgona v Ljutomer, pismonča Ivan Kociper iz Ljutomer v Veliko Nedeljo, pripravnik Jakob Pintar iz Velike Nedelje v Ljutomer, Marija Levstikova iz Boh. Bele v Ljubljano. — Upokojeni so: pismonča Jožef Mavrenčič iz Maribora, nadziratelj brzjavnih in telefonskih linij Fr. Šimenc v Ljubljani ter poduradnik Jožef Mamilovič-Rejac v Ljubljani.

— Meteorološke brzjavke in telefonski pogovori. Ker vremenska poročila, ki jih oddajajo meteorološke postaje za zavodno

meteorološko centralo, v Petrovaradinu, ne prihajajo za časa, vsled česar ta centrala tudi nikdar ne more ob pravem času izdati vremenskih prognoz, radi česar je predvsem hudo prizadeto poljedelstvo, je poštno ministrstvo vsem brzjavnim in telefonskim uradom najstrože naročilo, da odpravljajo meteorološke brzjavke z naslovom »Meteor Petrovaradin pred vsemi drugimi, oziroma da posredujajo meteorološkim postajam kar najhitreje telefonsko zvezo, kadar oddajajo meteorološka poročila.

— Zasebni oglasi v poštnih prostorih. Prošnji, da bi se smeli v poštnih prostorih, kolikor jih je občinstvu dostopnih, izobesati zasebni oglasi, je ministrstvo ugodilo pod naslednjimi pogoji: a) mesto, kjer naj bi se oglas izobesil, določi upravnik ali starešira pošte; b) besedilo oglasa mora biti srbohrvatsko ali slovensko; poleg tega je dovoljen prevod tudi v kakem drugem jeziku; c) oglas sme biti samo v enem izvodu izobesil; d) vsak oglas mora biti kolkovan po predpisih zakona o taksah in pristojbinah.

— Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje za l. 1924.: a) deset ustanov za onemogle uboge obrtnike ali trgovce in sicer pet po 100 Din in pet po 50 Din; b) pet ustanov po 45 Din za onemogle uboge vdove obrtnikov ali trgovcev. Prošnje naj se pošljajo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 27. novembra 1924. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samestojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Primorske novice.

— Šolska avtonomija za Gorico. Izšel je kraljevi odlok, ki pooblašča goriški občinski svet, da samostojno vodi in upravlja ljudske šole na mestnem področju. Ali bo občinska šolska oblast Slovencem pravičnejša nego češko skrbstvo v Trstu, se bo kmalu po-kazalo.

— Italijanska justica v Mussolinijevi eri. Nedavno je javnost presenetila vest, da je goriško sodišče izpustilo na svobodo fašista Antona Bressana in ukinilo vsako nadaljnjo sodno postopanje proti njemu, češ, da nima proti njemu nobenih dokazov. Bressan je bil s petimi drugimi fašisti osumljen umora slovenskega fanta Antona Štrancarja povodom zadnjih državnozborskih volitev. Oblast je iz vsega početka zaprla samo Bressana, dasi so bili vsi petri enako osumljeni. V tem se je eden izmed petorice že izselil v Ameriko. Anton Bressan je v preiskovalnemu zaporu dolgo trdil, da je nedolžen; ko pa se je že naveličal, je podal preiskovalnemu sodniku obsežne izpovedbe, v katerih je obtožil politično oblast samo v osobi podprefekta Nicolottija. Bressaove obtožbe so bile presenljive in težke in vse je napeto pričakovalo nadaljnega razvoja procesa. Namesto pa da bi sodišče pospešilo postopanje in razpisalo glavno razpravo, je nedavno javnost presenetila vest, da je Bressan izpuščen na svobodo in proces ukinjen. Pred letom dni bi morda tako ravnanje sodne oblasti prešlo v italijanski javnosti brez ovir, toda danes, ko je italijanska javna vest prebijena, ko tudi Italijani občutijo neznenost stanje režima, ki je ukinil veljavno zakona, je stvar drugačna. Bressanan slučaj jo našel pot v rimske liste in »Giornale d'Italia« obširno poroča o njem. List pravi, da je to škandal, ki ni pokopan, marveč samo odložen. Tudi iz Bressanovega slučaja se vidi, koliko je verjeti Mussolinijevim lepim besedam, da hoče zakonitost, red in mir.

— Smrtna kora. V Podmelcu je po težki bolezni umrl nadučitelj F. Jelinčič.

Štajerske novice.

— Repalski večer v narodnem gledališču v Mariboru dne 12. t. m. je prav lepo uspel. Gledališče je bilo nabito polno. Ker je bil pisatelj Finžgar zadržan, je njegov govor prebral predsednik podružnice Jugoslovenske matice prof. Ribarič. Splošno se je pa opazilo, da je bila vladna loža prazna in da ni bil navzoč noben častnik.

— Blivši poslanec Ivan Urek v Globokem pri Brežicah se je dolga leta trudil in pehal za županski stolček. Letos se mu je posrečilo izpodriniti dosedanjega samostojnega župana. Sam sebi je posadil župansko kape na glavo. A tu se ga je lotila smola. Kakor je širši javnosti znano, je bil Urek lansko leto obojen na mesec dni zapora, Brcal je sicer na vse strani, vozaril se v Ljubljano k Žerjavu proti pomoči, a zaporna kazen se ni dala spremeniti. Lepi in pametni Ivan bo moral kašo pihat. To pa Ivanu nič prav ne diši. Če ostane kazen pravomočna, bi moral Urek dati župansko krono z glave. Samostojna glavca stuhta izhod iz zagate. Gospodje zdravniki dajo Ivanu spričevalo, da on ne more biti odgovoren za svoja dejanja. Na podlagi teh spričeval je Urek dobil odlog zaporne kazni. A politična oblast tripi župana, kateri ni odgovoren za svoja dejanja. Srečna občina!

Ljubljanske novice.

— Lj Drevi ob osmih v Unionu konec »Ljubljanskega Zvena«. Vstopnic še dovolj! Čez dan v Matični knjigarni, zvečer pri blagajni v Unionu!

— Stanevanske hiše za uslužbence cestne železnice. »Uradni list« dne 11. t. m. objavlja naredbo velikega župana, ki dovoljuje mestni občini ljubljanski, da v zmislu tostvarnega sklepa obč. sveta najme za zgradbo stavnih hiš za uslužbence cestne železnice posojilo v znesku 1,270.000 Din proti največ osemdesetotin obrestim in amortizaciji najkasneje v 30 letih.

— Lj 25 letni jubilej kot reden obiskovalec Ljubljanske ljudske in dijaške kuhinje praznuje ta mesec g. Ludovik Vokaun, šolski sluga L drž. gimnazije. On hodi v to kuhinjo na hrano opoldne in zvečer že od leta 1899, torej celih 25 let, in je ves čas popolnoma zadovoljen s hrano. Plačeval je največ let opoldne 10 krajcarjev in za večerjo 3 krajcarje, ako je bilo kaj boljšega, pa 4 krajcarje, za kruh pa 1 krajcar. Med tem časom so se večkrat menjali odbori in gospodinje in tudi marsikateri obiskovalec je danes na visoki stopnji, katerih se g. Vokaun večkrat spominja, ko so hodili v to dobrodelno kuhinjo.

— Lj Na državnem osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani bo za Mičlavževe dni razstava najrazličnejših ročnih del, čipk, otroških oblek itd. po globoko znižanih cenah. Razstava se otvorí 27. t. m.

— Lj Plinska kuha. V svrhu pouka o pravilnem in štedljivem kuhanju bo redno vsačih 14 dni mesta plinarna prirejala poizkusne kuhe na plinu. V soboto dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne se vrši prvo predavanje gdž. Žemlanove v kuhinji gospodinjske šole v »Mladik« pod naslovom: »Kako skuham na plinu kosilo za pet oseb za 1.60 Din«? Pritožbe o previsokem plinskem računu bodo prenehale, ako se bo vsaka gospodinja seznanila s pravilno in zato štedljivo kuho. — Ravnateljstvo plinarme.

— Lj Plinska kurjava. Omejeno število peti s plinsko kurjavo odda mestna plinarna proti mesečni najemščini 10 Din čez zimo. — Ravnateljstvo plinarme.

— Lj V gostilni pri »Leonu«, Kolodvorska ulica 29 se dobi vsak petek in pondeljek celi dan poleuovka.

— Lj Samomorilna manjija. Z dneva v dan moramo zaznamovati samomore in poizkušene samomore. Motivi so različni. Ali je stanovanjska mizerija, ali nesrečna ljubezen, ali pa finančne zadrege. Skrbeca pogreb bo danes zjutraj ob 9. uri. Včeraj smo pa imeli že dva nova slučaja samomore. Dnevnica finančne kontrole Peter Bagrov si je pognal v prsi; streli je sicer zgrešil svojo smer, toda rana je opasna. Mamljiv pa mora biti vsekakor lizol. V gostilni Kamnar na Zaloški cesti ga je izpila precejšnji množino Franja Rež. Prepeljali so jo takoj v bolnico in je še upanje na njeno rešitev. Kakor čujemo, sta bila oba poizkuša samomore izvršena radi nesrečne ljubezni.

— Lj Tatvine. Zima se bliža in snež z mrazom nam preceji resno preti. Ni čudno, da se tega prav dobro zaveda »potrebni tatovi. Sedaj občujejo tega, drugič drugače. Celo truda in poti se ne ustrašijo. Obiskali so celo soboslikarja Franca Pavšiča. Ulica na Grad št. 5, pa mu pri obisku brez njegovega privoljenja »zarubili« zimsko suknjo, vredno 1500 Din. Privoščili so si že nekaj drobnarj.

— Lj Vlom. Pred vlom niso varne celo primitivne, slabo založene branjevske kolibe. Potrebe so različne in ni čudno, da se v teh resnih časih vlonilci tudi izpozabijo ter vamljajo, kot so vlonili v noči 10.—11. novembra v stojnico branjevke France Šimec na Zaloški cesti št. 3. Vlom jim ni koristil nič, bili so ali prepojeni ali pa so se zbaljali eventuelnih pasantov.

— Lj Tatvine koles se v Ljubljani vedno bolj množijo. Lastniki koles so vse premovali oprezn ter puščajo svoja kolesa pred gostilnami ali pred trgovinami. Včeraj jo je na ta način skupil Viktor Engelmauer iz Šmartna v Tuhinjski dolini. Pred hišo št. 6 Rimskih cest je pustil svoje kolo »Waffenrade«, vredno 8000 Din. Ko se je vrnil, je bil tat s kolesom že bogvekle.

— Lj Policijska kronika. Od 11.—12. nov. so bile dostavljene sledeče ovadbe: Radi tatvine 1. radi poizkušenega vloma 1, radi telesne poškodbe 1, radi kaljenja nočnega miru 1, radi poškodbe tuge lastnine 1, radi ekscesa 1, radi prekoračenja policijske ure 3, radi nezapiranja trgovin ob določenem času 10. Aretacija: 1 radi neplačane eche.

Prosveta.

— Pr Zgodbe svetega pisma novega zakona. Za srednje šole pribredil dr. Alfonz Levičnik, kachet, gimn. profesor v Ljubljani. Odobril škof. ordinariat ljubljanski dne 24. avg. 1924, št. 17.751. Cena vezani knjige 40 Din. V Ljubljani 1924. Založil škofijski ordinariat ljubljanski. Natisnila Jugoslovanska tiskarna.

— Pr »Izgubljeni raj« je naslov novi lepi dramatični bajki s petjem v treh dejanjih. Spisal Leopold Turšič, založila Prodajalna KTD. prej H. Nižman, Ljubljana. Samo ženske vloge. Igra je živahna, polna pristnega humorja, radi tega se toplo priporoča.

dramatičnim odsekom dekl. Mar. družb. Orlic in drugim. Stane Din 10, po pošti 50 par več. Na 10 izv. en prosti izvod. V isti zalogi se dobri tudi Jožef Volec: »Roka božja« igrokaz v petih dejanjih po 10 Din, po pošti 50 par več.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Cetrtek, 13. nov.: Moč teme. Vojaška predst Petek, 14. nov.: Zora, dan, noč. Red D. Sobota, 15. nov.: Pri Hrastovih. Red F. Nedelja, 16. nov.: Paglavka. Izven.

OPERA.

Začetek od pol 9. uri zvečer.

Cetrtek, 13. nov.: Zaprt.

Petak, 14. nov.: Carjeva nevesta. Red C.

Sobota, 15. nov.: Rigoletto. Red A.

Nedelja, 16. nov.: Majska noč. Popoldanska predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. uri popoldne.

Sienkiewiczova proslava v Ljubljani. Nedeljske matineje, ki bo v dramskem gledališču ob 11. uri dopoldne, se udeleži, kadar se poroča, zastopnik poljske republike

Gospodarstvo.

D. P.:

Mednarodni devizni trg.

Na Wallstreetu vlada optimizem. V pondeljek je beležila newyorška borza rekordni promet. Tudi London je razpoložen optimistično. Samo Pariz se drži rezervirano in ne veruje dosti v tem iz Newyorka in Londona. Pariz je še vedno v negotovosti glede franka. Sicer francoski frank ne kaže preveč oscilacij, vendar pa njegova pozicija še menda ni dovolj stabilna.

Švicarski frank je v zadnjih dneh že dosegel paritet. Dolar notira v Curihu (12. t. m.) 5.102, pariteta pa znača 5.18. Še januarja meseca letos je notiral dolar v Curihu približno 5.80, kar pomeni, da je imel takrat švicarski frank za 8 odstotkov manjšo vrednost kakor pred vojno. Od kar se je švicarski frank dvignil na skoro predvojno višino, postaja tudi k uru dinarja na curiški borzi pravo merilo njegove vrednosti.

Tudi angleški funt se vedno bolj približuje paritetu. Njegova notacija v Newyorku je 4.62 (pariteta je 4.86%). Ravnotako je London narastel tudi v Curihu, kjer dosega že 23.81, dočim znača pariteta 25.22. V krogih londonske City pravijo, da funt narašča radi zmagje konservativcev.

Spoloh izkazujejo valute med vojno nevtralnih držav stalno tendenco k naraščanju. Tako je n. pr. švedska krona nad paritetom. Holandski goldinar notira v Newyorku 39.95 (pariteta 40.20).

Spoloh se valute skandinavskih držav zadnje čase dobro drže. Tako je danska krona notirala meseca marca t. l. dobrih 30 odstotkov pod predvojno paritetom. Sedaj pa zaostaja le še za 9 odstotkov za paritet.

To očvrščenje skoro vseh evropskih valut je kolikor toliko sezonski pojav, ki prihaja skoro vsako leto in dosega koncem leta svojo višino.

Tendenca dinarja kaže zadnje čase nekoliko na popuščanje. Izvozna sezona že ponehuje, kar pokazujejo carinski dohodki, ki postajajo manjši. Kakor kaže izkušnja in kolikor je razvidna tendenca, bo izkazoval dinar najmanj do konca meseca bolj navzdol kakor pa gor. Vendar pa ni pričakovati prav velikih sprememb. Glavno je za naša tržišča, kako bo na borzah intervenirala Narod. banka.

* * *

g Carinska konferenca v Ljubljani. Prihodnja redna carinska konferenca se vrši dne 14. t. m. ob 5.15 popoldne v prostorijah ljubljanske glavne carinarnice.

g Poravnalno postopanje. O imovini neprotokoliranega trgovca Franca Schmita v Šentjerneju št. 99 se je uvedlo poravnalno postopanje. Končano je pa poravnalno postopanje o imovini Marije Čeplakove, trgovke v Bočni.

g Dvig hranilnih vlog. Naše gospodarsko življenje se je pričelo konsolidirati, kar nam dokazuje predvsem dvig in pa stabilizacija dinarja in pa dvig hranilnih vlog. Pred seboj imamo izkaz o stanju hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za III. četrletje 1924. Na podlagi tega izkaza se je zvišalo stanje hranilnih vlog v

zadnjem četrletju od 263.108.924.29 Din na Din 281.529.665.85, to je za 19.420.641.06 Din. — Koncem leta 1923 je značalo stanje hranilnih vlog 230.529.365 Din, 31. marca 1924 247.064.004 Din in 30. junija 1924 pa 263.108.924 dinarjev. — Hranilne vloge so torej pri teh hranilnicah narastle od 1. jan. 1924 do 1. oktobra 1924 za 51.000.000 Din. — Povišanje hranilnih vlog se ne vrši skokoma, ampak polagoma in konstantno. Od 25 regulativnih hranilnic jih izkazuje samo 5 neznatno nazadovanje vlog, vse druge izkazujejo presežek.

g Nov pravilnik za promet z devizami in valutami. Kakor javlja iz Belgrada, je finančno ministrstvo izdelalo nov pravilnik, s katerim se regulira promet z devizami in valutami.

g Proga Užice — Vardište dograjena. Končno je gradba proge Užice—Vardište tako dovršena, da so tračnice spojene. Odsek Užice—Vardište je sestavni del proge Stalač—Sarajevo. Stalač leži ob normalnotirni progi Belgrad—Skopje.

g Prodaja svile iz državnih tvornic. Ker se nahaja trenutno v državnih tvornicah svile velika množina svile, bo trgovinsko ministrstvo razpisalo v kratkem dražbo za prodajo te svile.

g Izvorna izpričevala. — Naše carinarnice so upravičene na mesto posebnih izvornih izpričeval sprejemati: 1. prvo izvozne deklaracije o teh inozemskeh carinarnic, pri katerih se je prijavil izvoz blaga; 2. racune o izvoženem blagu, aka so overjeni od urada, ki je upravičen izdajati izvorna izpričevala; v tem primeru mora pa račun vsebovati nastopne podatke: številko, vrsto omota, znak in čisto in kosmato težo vsekega omota posebej. Ako je več enakih omotov, morajo biti označene tudi zaporedne številke. V potridlu mora biti naveden tudi izvor blaga. Priznavajo se izvorna izpričevala: a) trgovskih in obrtniških zbornic, v katerih področje spada kraj, iz katerega se blago odpošije ali v katerem se izdeluje; b) industrijskih zbornic iz področja kraja, v katerem se blago izdeluje; c) trgovskih korporacij, ki vrše javno pravne posle trgovskih zbornic za svoje področje; d) inozemske carinarnice, katerim se je blago prijavilo za izvoz; d) sodnih, policijskih in občinskih oblastev za področje krajev, iz katereh se blago izvaža ali v katerih se blago izdeluje.

g Trgovinska zastopstva v inozemstvu. Ker se vedno bolj množe slučaj nesolidnosti v poslovanju pooblaščenih trgovinskih zastopstev države v inozemstvu, bo trgovin-

sko ministrstvo sklical posebno konferenco, da izdela regulativ za ta zastopstva, ki pa ostanejo še nadalje v privatnih rokah.

g Elektrifikacija Tetova. Po vesteh iz Belgrada so pričeli graditi v Tetovu (Macedonija) električno centralo, ki bo razpolagala s 3000 konjskimi silami.

g Trgovstvo, obrtništvo ter industrija v Dalmaciji. Po uradnih podatkih se nahaja v Dalmaciji (razen okrajev Benkovac, Biograd na moru, Šibenik in Krk) 7064 trgovskih, 4594 obrtniških in 139 industrijskih podjetij, skupno 11.797 podjetij. V samem Splitu je 1528 trgovskih, 1007 obrtniških in 53 industrijskih podjetij.

g Prometna konferenca v Pragi. Dne 8. t. m. se je začela v Pragi konferenca zastopnikov uprav italijskih, jugoslovenskih in češkoslovaških železnic. Svrha konference je izdelati nov tovorni tarif v prometu z jadranskimi pristanišči. Dela se na ustvaritvi jadranske zveze v tarifnih zadevah.

g Tržno poročilo iz Milana. Voli Ia lir 6.20 do 6.80 ali Din 18.60 do 20.40, voli IIa lir 5.20 do 6.10 ali Din 15.60 do 18.10, voli IIIa lir 4.10 do 5.10 ali Din 12.30 do 15.30, krave Ia lir 5.70 do 6.70 ali Din 17.10 do 20.10, krave IIa 4.40 do 5.60 ali Din 13.20 do 16.80, IIIa 3. — do 4.30 ali Din 9.00 do 12.90, biki Ia 5.70 do 6.20 ali Din 17.10 do 18.60, IIa 5. — do 5.60 ali Din 15. — do 15.80, teleta Ia 9.90 do 10.50 ali Din 29.90 do 31.50, IIa 9. — do 9.80 ali Din 27. — do 29.40; neodstavljena teleta Ia 6.50 do 8.50 ali Din 19.50—23.50. Meso: volovsko 11.70 do 12.85 ali Din 35.10—38.55, IIa 10.20 do 11.95 ali Din 30.60 do 35.85, teleće meso Ia 13.85 do 14.65 ali Din 41.55 do 43.95. — Perutnina: purani živi lir 9.75 do 10. — ali Din 29.25 do Din 30. —, gosi 6.75 do 7.25 ali Din 20.25 do 21.75, race 9.50 do 10. — ali Din 28.50 do 30. —, piščanci Ia 11.50 do 11.75 ali Din 34.50 do 35.25, IIa 10.75 do 11. — ali Din 32.25 do 33. —, kokoši 10.50 do 10.75 ali Din 31.50 do 32.25. — Surovo maslo: Ia čajno lir 18. — ali dinarjev 54. —. — Jajca: Ia lir 10.60 do 10.70 ali Din 31. — do 32.10, IIa 10.10 do 10.20 ali Din 30.30 do 30.60, IIIa 9.60 do 9.70 ali Din 28.80 do 29.10.

g Ogrska zunanjja trgovina. V septembru t. l. je značal uvoz v Ogrsko 62 milijonov zlatih krov (v avgustu t. l. 54 milijonov), izvoz pa 58 milijonov zlatih krov (v avgustu 34.5 milijona zl. krov).

g Obrestna mera na Bolgarskem. Do sedaj se pobirajo na Bolgarskem nastopne zakonite obresti: 1. trgovske obresti: 8% na leto; 2. pogodbene obresti po državljanškem pravu: a) zakonite 10% na leto; b) pogodbene po dogovoru do 12% na leto. Vlada je predložila narodni skupščini osnutek zakona, po katerem naj se trgovske obresti zvi-

šajo od 8% na 14% in pogodbene obresti: a) zakonite od 10% na 14% in b) pogodbene po dogovoru do 18%. — Ako se v pogodbi dogovore više nego 18% obresti, pogodbe glede te točke ni veljavna, dečim ostanejo ostala pogodbena določila brez vsake omejitve v veljavni.

g Letošnja prodejna sladkorja v Romuniji. V tekoči sladkorni kampanji bodo romunske sladkorne tvornice producirale 10.000 vagonov sladkorja. Od tega odpade na staro Romunijo polovica, na Sedmograško četrtinu, na Bukovino četrtinu.

g Srebrni denar na Poljskem. Na Poljskem bodo v kratkem dali v promet srebrni denar za 2 zlata. Zaenkrat jih bodo dali v promet za 1.600.000 zlatov.

g Evropski pridelek hmelja. Mednarodni poljedelski inštitut poroča, da je bil letošnji pridelek hmelja v glavnih produkcijskih evropskih državah: Nemčiji, Belgiji, Angliji in Češkoslovaški mnogo višji, kot pridelek lanskega leta, odnosno kot povprečno zadnjih štirih let. Producija gorenjih držav znača letos 375.000 stotov in je za 94% višja od leta 1923 in za 66% višja kot povprečnik od leta 1919—1922. Pridelek je v vseh državah letos mnogo večji, posebno velik pa je bil v Angliji, ki je pridelala letos dvakrat toliko kot lani.

Borze.

12. novembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Budimpešta 0.093—0.0950, Italija 2.9950—3.0250 (3—3.03), London 320.35—323.35 (320^{1/2}—324^{1/2}), New York 68.85—69.85 (69—70), Pariz 3.6790—3.7290 (3.69—3.74), Praga 2.05^{1/2}—2.08^{1/2} (2.0680—2.0980), Dunaj 0.0970—0.0990 (0.0974^{1/2}—0.0994^{1/2}), Curih 13.34—13.47 (13.42—13.52), efekt dol. 68.05—69.05 (68.17^{1/2}—19.17^{1/2}).

Curih. Belgrad 7.47 (7.50), Budimpešta 0.0069^{1/2} (0.006930), Berlin 1.23^{1/2} (1.23^{1/2}), Italija 22.45 (22.42), London 23.93 (24), New York 519.20 (519), Pariz 27.50 (27.40), Praga 15.45 (15.45), Dunaj 0.007320 (0.007310), Bučarešta 2.85 (2.90), Sofija 3.72^{1/2} (3.75).

Praga. Devize. Lira 147, Zagreb 48.90, Pariz 180.50, London 156.925, New York 33.95.

Dunajska borza danes ni poslovala.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921. 64.50—65 (zaklj. 65), 2% državna renta za vojno škodo 111—114, Celjska posojilnica d. d. Celje 210—211 (zaklj. 210), Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana, 220—221, Merkantilna banka Kočevje 126—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb, 916 (denar).

Pravo Schichtovo-milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljše.

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

7

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.)

19

Zopet je premolnila, nato pa je nadaljevala sredi najgloblje tišine; celo zdravnički so se nehali ukvarjati s faraonom, da slišijo ukrep najvišjega egiptanskega sodnika.

»In vendar, in vendar, ljudstvo moje! Prav ko sem hotela izreči nepreklicno razsodbo nad njimi, mi je zaščitni duh naše dežele poskal v srce misel, o kateri bi rada slišala vaše mnenje. Če uničimo te može, kakor jih jaz želim uničiti, ali ne bodo govorili v Južni deželi in pri vseh narodih naokrog, da smo jim najprej ukazali, naj ubijejo princa iz Keša in njegovo spremstvo, in da smo jih nato pobili, da pokrijemo svoj zločin? Ali ne bodo prepričani, da so roke faraonov in Egipta umazane s krvjo, s krvjo kraljevskega gosta, ki smo ga, kakor je dobro znano, sprejeli z ljubezno in radostjo, ki bi imel — ah, dekle sem, in tega ne morem izreči. Ne, ne pomilujte me in mi ne odgovarjajte, dokler vam ne obrazložim vse zadeve, čeprav se bojim, da tega ne bom mogla storiti najbolje. Golo je, da bodo tako govorili in tako mislili in da nas bodo vse Egiptane imenovali izdajavce. Ti možje, ki so kljub temu, da je bilo njih dejanje slab, vrlji in pravični, bodo v knjigah vseh dežel opisani kot podlomljeni ter bodo odšli k Osirisu z morilnim žigom na čelu. In njih sramota bo lepla tudi na čistih rokah faraona in njegovih svetovavcev.«

Pri teh besedah je ljudstvo začelo mrmati in nekatere izmed plemenitih gospa glasno zajokale.

»Pa kaj, če bi nekaj drugega ukrenili?« je nadaljevala Tua. »Kako, če bi ukazali temu grofu Ramesu in njegovim tovarišem, naj odpotujejo s spremstvom, ki je primerno faraonovemu veličanstvu, v daljnem mestu Napatu in naj tamkaj razgrnejo pred velikim kraljem vso žalostno povest o smrti njegovega edinega sina, podprt s pismi in s pričami? Kako, če bi poslali njegovemu veličanstvu Keš tako pismo: Slišal si naše poročilo, vse naše gorje poznaš. Sedaj sodi. Če si plemenitega srca in ti je po godu, da oprostiš te može, tedaj jih oprosti in mi ti bomo hvaležni. Če pa si strogo in oster in ti je po godu, da obsodiš te može, tedaj jih pošlj si nazaj k nam, da jih kaznjujemo s kaznijo, ki jo sam določis.« Ali je ta načrt dober, ljudstvo moje? Ali se more njegovo veličanstvo iz Keša pritoževati, če je sodnik v svoji lastni zadevi? Ali bodo kralji in kapitani drugih dežel še mogli govoriti, da Egiptani morimo svoje goste? Kdo bi bil tako nespameten, če je ta načrt dober, kakor si jaz usojam misiliti, da je?«

Slavenska banka, Zagreb, 90—92, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana, 136 (denar), Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 450—475, Združeno papirnice Vevče 109—120, »Split«, anon. družba za cement Portland, Split, 1400—1460, »Nihag«, d. d. za ind. i trgovstvo, Zagreb, 69—80, 4½% zastavni listi Kranjske deželne banke 17.50 (blago), 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 80 (blago).

BLAGO.

Ljubljana. Les: Škorete, 13 mm, 4 m dolge, 1020 cm širine, media 15 cm, smreka 9%, fco meja 720; škorete, 13 mm, 5 m in 6 m dolzine, 10—20 cm širine, media 16 cm, smreka 90%, fco meja 750; hrast slavonski, pravorsten, od 2 m naprej, od 50—80 cm premera, fco meja 1450; deske, 4 m, paralelne, 20 in 25 mm, III. vrsta in podmera, fco vag. nakladalna postaja 225; brusni les po uzancah Ljubljanske borce, fco nakladalna postaja, dva vag., 19, 19, zaklj. 19; oglje bukovo la, vilano, fco meja 117. — Žito in poljski priedelki: Pšenica domaća, fco Ljubljana 385; pšenica bačka, par. Ljubljana 430; kruza bačka, par. Ljubljana, stara 335; kruza nova, fco sremska postaja, garanc. Ljubljana 175; oves bački, par. Ljubljana 340; laneno seme, fco Ljubljana 675; pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana 625; pšenični otrobi, srednji, b/n, fco Ljubljana 210; krompir, fco skladische Ljubljana 120; ajda domaća, crna, fco Ljubljana 250; ajda domaća, siva, fco Ljubljana 235. — Stročnice, sadje: Fižol ribničar, orig. fco Ljubljana 440; fižol ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. 545; fižol prepeličar, orig. fco Ljubljana 450; fižol prepeličar, očiščen, b/n, fco Postojna trans. 575; fižol mandolon, orig. fco Ljubljana 390; fižol mandolon, očiščen, b/n, fco Postojna trans. 495; fižol rjav, orig. fco Ljubljana 410.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb, 108; Hrvatska slavonska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb, 56—57; Jugoslavenska banka, Zagreb, 100—101; Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana, 217.50—220; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, 915; Slavenska banka, Zagreb, 90—100; Dioničko društvo za eksploracijo drva, Zagreb, 88—90; Hrvatsko slavonsko, d. d., za industrijo šećera, Osijek, 835—840; Narodna šumska industrija, Zagreb, 55—57; Guttmann 710; Slavonija 71—73; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 470; 7% državno investicijsko posojilo 65—66; vojna odškodnina 111.

Novi Sad. Pšenica 360—365, moka bazis 50, št. 2. 500, št. 2. 500, št. 5. 435—445, št. 6. 375—390, št. 7. 315—320, otrobi 150, kruza 170, dobava za decembra 190—195; položaj miren.

Dokazano je, da so utrinki in meteori deli materije, ki z veliko naglico letijo po neizmernem nebesnem prostoru in se, ko hitro skozi zgornje plasti naše atmosfere, vsled drgnjenja ob zrak tako ngrejejo, da zažarijo v krasni luči. Utrinki, imenovani Leonidi, hite kot jagode rožnega vence drug za drugim po točno določeni progi v krogu okoli sonca. Okoli 14. novembra pa vsako leto zemlja na svojem potu okoli sonca preseže njih progo.

Dokazano je, da so ta telesca, katerih pot okoli solnce se vrši v obliki prstana, ostanki starega, razbitoga kometa (zvezde repatice). Našlo se je namreč, da je vsako 33. leto padanja Leonidov posebno gosto in lepo. Tako je bilo n. pr. I. 1833, 1865, 1899. Isto bomo dočakali I. 1932. To dokazuje, da je v njih progi okoli solnce na gotovem mestu zgoščenje materije, ki napravi svoj obhod okoli solnce v 33. letih. Blesk in številnost tega dežja zvezdnih utrinkov pa sta bila vsakokrat manjša. Iz tega sledi, da se ta zgoščeni del materije vedno bolj razredčuje in da njeni deleži zaostajajo na dolgem potu. Zato je skoraj gotovo, da so utrinki, ki jih danes imenujemo Leonide, nekdaj tvorili eno enotno zvezdo. Računi so pokazali, da se je I. 126. pred Kr. glavna koncentracija Leonidov nahajala prav blizu planeta Urana.

Vse kaže torej na to, da je ob tem času ta premičenica zajela v krog svoje privlačne sile repatice, ki jo prileta iz izvensolnčnega prostora in utisnila njen tek, ki je prej imel obliko brezmejne parabole, v naše osolnčje. Leonidi so skoraj gotovo razvalilne te repatice, ki jo je ujelo naše osolnčje... v času, ko se je rimske vojskovodje Marij pripravljali na boj s Tevtoni.

Tako nas poneso točni računi na lahnih perotih onkraj zvezd in zvežejo v neskončnosti prostora bežečo sedanost z ugaslo preteklostjo.

Izgubila se je ročna torbica od Poljanske ceste na juž. kolodvor. Pošten najditev se prosi, našo je odda proti nagradi pri kemični tovarni v Mostah.

Izpred sodišča.

Zadeva dr. Goršič-Legat. Včeraj se je zaključila pred ljubljanskim okrajskim sodiščem zadeva dr. Goršičeva, katerega je tožil komisar stanovanjskega urada Ivan Legat in sicer radi zmerjanja in pa radi očitanj, ki so bila za tožnika skrajno žaljiva. Ta zadeva je že nastala in se je vršilo že več obravnav. Dr. Goršič je namreč imenoval svojega komisarja Iv. Legata v svoji pisarni in sicer napram neki uradnici: »Ta Hundling!« Drugič je bil obtožen načelnik oddelka za socialno politiko kot starešina stanovanjskega urada dr. Goršič, da se povodom obravnavne dne 29. februarja v razpravnem dvorani deželnega sodišča št. 79 v svojem zagovoru ni omejil na starne navedbe, marveč je vlačil v zadevo brez potrebe celo vrsto dogodkov, prikrojenih v njegovo lastno uporabo. V bistvu mu očita obtožnica sledi: »Bil pa je neki komisar, piše se Ivan Legat, ki je izdal vsebino stanovanjskih razprav tičnih se gradbenega naloga »Delniške tiskarne«. Ta nezvesti član stanovanjske komisije Ivan Legat je izdal sklepne komisije na tak način, da so zanje zvedeli gospodje pri »Delniški tiskarni«. — Zvesti član komisije je nesel vsebino stanovanjskih razprav dalje, tako da je zvedel za vsebino te razprave dr. Zerjav. — Ne rečem ravno, da je zvesti Legat direktno nesel dr. Zerjavu vsebino teh stanovanjskih razprav, ampak je drugod poskrbel, da se je to zvedelo in sicer potom uradnici Berte Lozejeve.« To žalitev pred sodiščem je potrdil dr. Knaflčič, ki si je v bistvu takoj zabeležil izjave dr. Goršiča. — Dr. Goršič je psvok »Hundling« odločno zanimal, češ da tega in takih izrazov sploh ne rabi. — Tudi je odločno zanimal, da bi se mogla čuti iz njegove pisarne, ki je zavarovana z dvojnimi vratmi, govorica v sosedno pisarno. Glede drugih žaljivih predbabuvanj pa je ponudil dokaz resnice, češ da je tožnik Legat res izdal »zadne tajnosti« stanovanjskega urada. V tem slučaju je šlo špecjalno za gradbeni nalog »Delniške tiskarne«. Ta dokaz pa se dr. Goršič ni posrečil. Zaslišanih je bilo več prič, ugotovilo se je marsikaj, toda dokaza resnice obtoženi dr. Goršič ni mogel izpeljati, dasi se je trudil na vse možne načine. Glede žaljivke »Ta Hundling« je trdil, da je bila javnost izključena, glede ostalih očitovanj pa je predlagal obtoženec, da naj se zadeva kot nezrela za izrek sodbe odstopi deželnemu sodišču v nadaljnjo razsodbo. — Po zaključenem dokazovanju in zaključnihgovorih zastopnika tožnika in pa obtoženca je objavil sodnik sodob, s katero je bil dr. Goršič obsojen radi žaljenja časti na 200 Din globe in povračilo vseh stroškov in sicer, ker je prva žaljivka »Ta Hundling« jasno dokaza-

na po priči Stebjevi, ki si tega gotovo ni izmisnila, glede ostalih uvodoma navedenih žaljivk, pa se obtožencu dokaz resnice ni posredil. Dr. Goršič je prijavil vzklic glede krive in kazni, tako da bo prišla ta zadeva še enkrat do javnega razgovora pri vzklicni razpravi. —

Včeraj bi se bila morala vršiti tudi razprava dr. Petelin proti dr. Goršiču radi žaljenja časti. V tej zadevi pa je dr. Goršič preklical in obtoževal svoje nepremišljene ali premišljene žaljivke in je podpisal tozadovno izjavo, nakar je dr. Petelin odstopil od nadaljnega sodnega postopanja, seveda tudi proti povračilu vseh stroškov. —

Med obravnavo Legat contra dr. Goršič, se je pripeljal tudi incident, katerega bi od dr. Goršiča, ki se smatra tudi za dobrega jurista, gotovo ne bi pričakovali. Med obravnavo je vstopil v razpravno dvorano preiskovalni sodnik dr. Gradnik, ki običajno tudi razpravlja v tej dvorani in ima poleg dvorane s posebnim vhodom vezano svojo pisarno. G. dr. Gradnik je malo postal v razpravni dvorani. Dr. Goršič se je takoj oglasil in je protestiral, da bi poslušal dr. Gradnik njegovo obravnavo, češ da ima z njim tudi nekaj neprijetnega. Dr. Gradnik je začudeno pogledal na ta napad in je odgovoril samo, da se on ni misli udeležiti obravnavne kot poslušalec, marveč da je šel skozi razpravno dvorano le v svojo pisarno. Sodnik Lederhas pa je dr. Goršič poučil, da je razprava javna in da ima vsakdo pristop k obravnavi, nakar je dr. Goršič seveda previdno umolknil. Dr. Gradnik je ostal v znaku protesta nekaj časa v dvorani; nato pa je brez vsake opazke odšel v svojo sobo.

Včasih se malo stepemo! »Na slabem glaslu ste, Klančar; zakaj pa to?« »O gospod, to ni nič hudega, samo zato so mi to napisali, ker se včasih malo stepemo.« Tako se je odrezal predsednik senata deželnega sodišča posestnikov sin Jože Klančar, doma iz Cerknica, sedaj vojak pri 1. art. polku v Petrovaradinu. — Obtožen je bil, da je udaril dne 23. avgusta v Cerknici Josipa Repiča s sekire po glavi in ga je precej poškodoval. — Poškodba sama ni bila ravno težka, vendar pa je bil Klančar obtožen radi težke poškodbe, ker kaže že orodje, s katerim je bil Repič udarjen, na namen težke poškodbe. Obtoženec se je vztrajno zagovarjal, da ni udaril Repiča z ostrino sekire, marveč le s toporiščem. Ker sodni zdravnik dr. Travner ni mogel povsem točno ugotoviti, da je bil Repič res udaren z ostrino sekire, ker to bi bila strašna rana, je bil obsojen obtoženi Klančar samo radi lahke telesne poškodbe na 10 dni zapora in mora plačati seveda vse stroške in pa razen precej visoke odškodnine.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica DIN 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo viš. Za odgovor znamko!

Polcnovka

namočena, se dobi vsak petek v špecijalni trgovini KOVACIČ & JAPELJ, Končni trg 19. 7102

Vodstvo kuhinja

delavske ali kake druge, prevzame na lastno režijo 35 letna gospa. Ponudbe pod »Kuhinja« na upravo lista.

Kot gospodinja

iščem dela k starejšemu, samsk. gospodu, ali k majhnemu boljšemu družini. Naslov pri upravi lista pod št. 7110.

Boljše DEKLE

z dežele, z znanjem šivanja in hišnih opravil, išče službe. — Ponudbe pod »DEKLE«.

Dekle

inteligentno, preprosto, trgov, naobrazeno, išče službe PRODAJALKE, kakršnekoli stroške, na željo položi tudi kavijo. Naslov v upr. št. 7109.

Flavto

poučujem. Grem tudi na dom. — Naslov v upravi pod št. 7105

Službo v mlekarji

išče vseh mlekar, delih izučena gospodičina z dobrimi spričevali. Naslov se izve in upravi lista pod št. 7106.

Gostiln. posestvo

z mesarijo naprodaj na najbolji prometni točki Notranjske, na državni meji, obstoječe iz velike enonadstropne HIŠE z gospodarskim poslopjem, lepim vrtom in zaprtem velikim dvoriščem. V hiši se nahaja stavnana gostilna s kegljiščem, ter mesarijo in novo moderno klavirico. Kupna cena 200.000 Din. — Več se pozive pri g. AUREL DREVENA in DRUG, RAKEK.

Učenko

sprejme trgovino na z živil in delikatesami (brez hrane in oskrbe). — Ponudbe pod »Učenko« na upravo lista.

Kupi se dobro ohranjen

pisalni stroj

Remington ali Underwood. 2UPANSTVO VIČ. 7101

Nove božič. pesmi

za solo, mešan zbor in orglie. P. Hugolin Sattnar.

Dobe se pri skladatelju v Ljubljani za 20 Din franko.

Proda se rati smrti lastnika

lepo posestvo

obstoječe iz več oralov njiv, travnikov in gozdov, več stanovanjskih in gospodarskih objektov, ležeče neposredno blizu hrastniškega premogovnika, zelo pripravno za izvrševanje gostilniške ali druge obrti. Proda se v celoti ali parcelirano. — Ponudbe na Jos. TRATNIK, posestnica in gostilničarka, Trbovlje II. 7043

PES dobrman

z rodovnikom, brezhiben, 1 leto star, oče dresiran v policijske svrhe, je poceni naprodaj. Istotam je naprodaj pol pokrita KOČIJA (Phae-ton), KOLESELJ ter PONY-VOZ. Vse se v dobrem stanju. — PAAR IGNACIJ, hotelier, Jesenice, Gorenjsko.

NASLOVE

oddajalcev in pa odjemalcev stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in nepremičnin, dobite proti malim odškodnini pri POSREDOV-VALCU. — Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23. 6960

Pozor, KOLESARJI!

Pošljite staro dvokolesa v popolno prenovu, emajliranje z ognjem in poniklanje. Na željo se dvokolesa tudi shranijo čez zimo. — TRIBUNA, F. B. L., tovarna dvokoles v otroških vozičkih, Ljubljana, Karlova cesta št. 4. 6828

Izpred sodišča.

zadava dr. Goršič-Legat. Včeraj se je zaključila pred ljubljanskim okrajskim sodiščem zadeva dr. Goršičeva, katerega je tožil komisar stanovanjskega urada Ivan Legat in sicer radi zmerjanja in pa radi očitanj, ki so bila za tožnika skrajno žaljiva. Ta zadeva je že nastala in se je vršilo že več obravnav. Dr. Goršič je prijavil vzklic glede krive in kazni, tako da bo prišla ta zadeva še enkrat do javnega razgovora pri vzklicni razpravi. —

Včeraj bi se bila morala vršiti tudi razprava dr. Petelin proti dr. Goršiču radi žaljenja časti. V tej zadevi pa je dr. Goršič preklical in obtoževal svoje nepremišljene ali premišljene žaljivke in je podpisal tozadovno izjavo, nakar je dr. Petelin odstopil od nadaljnega sodnega postopanja, seveda tudi proti povračilu vseh stroškov. —

Prodal bi lesno trgovino

v ZEMUNU z lastnim skladisčem 4400 kvadr. metr. in 250 ulične površine, s pisarno, malim stanovanjem, šupljim in motorjem. Sprejem tudi KOMPANJONA — s prima referencami. Ponudbe prosim na JULIJ BERKOVIČ, ZEMUN. 6930

Izurjena ŠIVILJA

gre ŠIVAT na dom. Gre tudi v kako trgovino. — Ponudbe na uprave »Slovenca« pod šifro »Dobra Šivlja« št. 7111

KROIF (muštre